

Visie Voetbal Vitaal 2010

Revitalisering en herstructurisering Amateurvoetbal Rotterdam

Sport en Recreatie
Gemeente Rotterdam

Visie Voetbal Vitaal 2010

Revitalisering en herstructurisering Amateurvoetbal Rotterdam

Het Plan

(oktober 2005)

Inhoudsopgave

I. INLEIDING	2
A. Herstructurering voetbalvelden.	2
B. Revitalisering amateurvoetbal	2
II. SAMENVATTING EN CONCLUSIES	3
A. Doelstelling en taakstelling.	3
B. Analyse amateurvoetbal (zie voor de uitgebreide analyse de Bijlage)	3
1. Financiële analyse	3
2. Vraaganalyse	3
3. Aanbodanalyse	3
4. Vraag en Aanbod per verzorgingsgebied	4
C. Oplossingen (zie voor een uitgebreide beschrijving de Bijlage)	4
1. Verenigingsondersteuning	4
2. Herstructurering voetbalvelden	4
3. Herstructurering per deelgemeente	6
D. Het herstructureringsplan amateurvoetbal	8
E. Voorwaarden	9
III. HET HERSTRUCTURERINGSPLAN	10
IV. DE VOORWAARDEN	12
A. Financiële voorwaarden	12
B. Bestuurlijke voorwaarden	13
C. Organisatorische voorwaarden	14

- Bijlage: De Visie
- de analyse
  - de oplossingen
  - de bijlagen

I. Inleiding

A. Herstructurering voetbalvelden.

Het Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam is in opdracht van wethouder Volkshuisvesting op zoek naar woningbouwlocaties binnen de gemeente. In dat verband wordt met name gekeken naar bestaande SenR-voorzieningen, waaronder de sportvelden. Op de voetbalvelden is namelijk sprake van onderbespeeling en vraag en aanbod sluiten slecht op elkaar aan. Om het aanbod zowel kwantitatief als kwalitatief beter op de vraag te laten aansluiten zijn de komende jaren maatregelen noodzakelijk.

Was destijds in 1995 het grote aantal RO-claims voor nieuwe verkeersinfrastructuur de aanleiding om de nota "Ruimte voor sportvelden en veldsporten in Rotterdam" uit te brengen, nu 10 jaar later is een herijking van het sportveldenbeleid opnieuw noodzakelijk om nieuwe RO-claims, maar nu voornamelijk voor woningbouw, het hoofd te bieden.

Het eventueel en per saldo inleveren van voetbalvelden dient gegeven de onomkeerbaarheid ervan pas te gebeuren als daarmee andere gewenste en noodzakelijke ontwikkelingen niet onmogelijk worden. Daarbij dient in de eerste plaats gedacht te worden aan de voetbalsport zelf en andere veldsporten, zoals hockey, maar ook aan de ontwikkeling van sportclusters, waarbij sportvelden voor veldsporten gecombineerd worden met private en publieke voorzieningen voor andere takken van (overdekte) sport en voor recreatief medegebruik.

Aan het (verder) verminderen van het aantal voetbalvelden valt niet te ontkomen. Niet alleen door de afname van de vraag (het aantal teams), maar met name ook door de enorme capaciteitsvergroting van het aanbod die mogelijk is door de vervanging op grote schaal van natuurgrasvelden door kunstgrasvelden. Deze vervanging is pas goed mogelijk geworden door de recente goedkeuring door de FIFA van de nieuwste generatie (rubberingestrooide) kunstgrasvelden voor competitiegebruik.

B. Revitalisering amateurvoetbal

De opdracht van wethouder Sport aan de Regiegroep Voetbal (deelnemers KNVB, Stichting Sportsupport en Sport en Recreatie) om een plan van aanpak te maken voor de gezondmaking van het Rotterdamse amateurvoetbal is het rechtstreekse gevolg van de voortgaande verslechtering van de financiële situatie van voetbalverenigingen en de toenemende agressie op en om de voetbalvelden.

Kostbare maatregelen in het verleden blijken nauwelijks tot geen duurzaam effect te hebben gehad. Verlaging van de kosten of verhoging van de inkomsten alleen bieden geen oplossing meer, op de beschikbare verenigingsondersteuning wordt te weinig een beroep gedaan en strengere handhaving van de regels brengt slechts nog meer zwakheden aan het licht. Om het amateurvoetbal weer echt gezond te maken, zijn meer rigoureuze maatregelen nodig zoals samenvoeging van zwakke tot sterke verenigingen of zelfs opheffing van zieltogende verenigingen.

Gemeente en KNVB zijn al begonnen verenigingen die zich schuldig maken aan wanbetaling of verantwoordelijk zijn voor excessen op en rond de velden steviger aan te pakken. Als uiterste, gezamenlijke, sanctiemiddel werden reeds toegepast: het opzeggen van de huur door SenR en het uit de competitie nemen door de KNVB.

Aanvullend op dergelijke strenge maatregelen is ook verenigingsondersteuning nodig. De KNVB en de 4 grote steden hebben gezamenlijk een convenant gesloten om tot integrale en structurele samenwerking te komen op het gebied van verenigingsondersteuning. Mede aan de hand van een door de KNVB ontwikkelde methodiek zeggen de grote steden toe mee te willen werken aan een efficiënte en effectieve (inzet van) verenigingsondersteuning, terugdringing van het aantal problemen bij voetbalverenigingen en verhoging van het percentage vitale verenigingen.

De gemeente Rotterdam, Rotterdam Sportsupport en de KNVB West II realiseren zich dat om dat laatste te bereiken een proces van inkrimping en samenvoeging op gang gebracht moet worden dat zal resulteren in een forse afname van het aantal verenigingen.

Doelstelling van het Plan van Aanpak is te komen tot sterke, vitale en financieel gezonde verenigingen die op kwalitatief hoogwaardige complexen, evenwichtig verspreid over Rotterdam, de voetbalsport kunnen beoefenen. Het Plan is gebaseerd op de analyse en de oplossingen van de Regiegroep Voetbal die als bijlage zijn bijgevoegd.

II. Samenvatting en conclusies

A. Doelstelling en taakstelling.

Doelstelling van het Plan van Aanpak is een proces van inkrimping en samenvoeging op gang te brengen waardoor in een periode van 5 jaar vraag en aanbod weer in kwantitatief en kwalitatief opzicht beter op elkaar zijn afgestemd. Het percentage vitale voetbalverenigingen in Rotterdam dient met gebruikmaking van de instrumenten verenigingsondersteuning en herstructurering te worden verhoogd van 15% nu naar 36% in 2010.

Dit is een samengesteld resultaat dat per instrument als volgt kan worden weergegeven:

- het aantal vitale verenigingen zal door verenigingsondersteuning en samenvoeging verdubbelen, d.w.z. toenemen met 100% (van 11 tot 22), en
- het aantal probleemclubs zal door herstructurering en regelhandhaving afnemen met 100% (van 14 tot 0).

Het totale aantal verenigingen zal daardoor (na over de afgelopen 10 jaar reeds met 20% te zijn afgenomen) opnieuw tijdens de komende 5 jaar met 20% afnemen.

B. Analyse amateurvoetbal (zie voor de uitgebreide analyse de Bijlage)

1. Financiële analyse

De financiële situatie van het amateurvoetbal in Rotterdam wordt elk jaar zorgelijker en alarmerender: de volgende gegevens hebben betrekking op het boekjaar 2002-2003, tussen haakjes is het cijfer voor 2001-2002 vermeld.

- 22% (18%) van de verenigingen had moeite met het nakomen van de financiële verplichtingen op korte termijn.
- 39% (18%) van de verenigingen behaalde een negatief resultaat nog voor er was afgeschreven of gereserveerd. Na afschrijvingen en het treffen van voorzieningen lag dit percentage op 57% (43%).
- bijna 50% van de verenigingen schrijft niet af en treft geen voorzieningen.

De conclusie is duidelijk, het amateurvoetbal stevent in Rotterdam Voetbalstad met een steeds hogere snelheid af op een faillissement. Het ligt niet in de lijn der verwachting dat de situatie in 2003-2004 verbeterd zal zijn, noch in 2004-2005 zal verbeteren. Een koude sanering staat voor de deur als er niets gedaan wordt.

2. Vraaganalyse

Het aantal *verenigingen* is sinds 1995 met 20% afgenomen (van 95 tot 75) en zal de komende jaren opnieuw met tenminste 20% afnemen (van 75 tot 61).

Het aantal *teams* is sinds 1995 met ruim 10% afgenomen en zal conform de doelstellingen van het herstructureringsproces niet of nauwelijks verder teruglopen.

Het aantal *leden* is sinds 1995 in dezelfde mate als het aantal verenigingen afgenomen en zal in de komende jaren per saldo niet toe- of afnemen.

De *animo* om in verenigingsverband te voetballen is (gemeten in *leden* per 10.000 inwoners van 4 tot 40 jaar) sinds 1995 even sterk teruggelopen als de vraag naar velden om in verenigingsverband op te voetballen (gemeten in *teams* per 10.000 inwoners van 4 tot 40 jaar). Met name gedurende de laatste vijf jaar is de vraag met 10% weer sterk gedaald (van 46 naar 41 teams per 10.000 inwoners van 4 tot 40 jaar). Het is verantwoord om, gezien de beleidsinspanningen die de vraag stimuleren, voor de komende jaren uit te gaan van een *stilstandscenario* voor de vraag naar voetbalvelden. Door de in de afgelopen jaren structureel verminderde vraag is de onderbespeling op bepaalde complexen dermate toegenomen dat er na herschikking voetbalvelden ten gunste van andere bestemmingen kunnen worden ingeleverd.

3. Aanbodanalyse

Het aantal voetbalvelden is sinds 1995 met bijna 8% verminderd (van 201 tot 186) en zal de komende jaren afhankelijk van de getroffen maatregelen nog verder kunnen

verminderen, voor een klein gedeelte door herschikking, maar voor het grootste deel door een ingrijpende herstructurering die gepaard gaat met forse investeringen. Behalve aan de aanleg van kunstgrasvelden op grote schaal, dient daarbij ook gedacht te worden aan modernisering en renovatie van de bestaande complexen die voor een groot gedeelte uit de jaren '70 stammen en sterk verouderd zijn. Daarbij komt, zoals we bij de financiële analyse zagen, dat de voetbalverenigingen niet over de middelen beschikken om hun eigen opstallen e.d. door nieuwbouw te vervangen.

4. Vraag en Aanbod per verzorgingsgebied

Binnen de verzorgingsgebieden dienen vraag en aanbod in evenwicht te zijn. Verzorgingsgebieden bestaan meestal uit meerdere deelgemeenten, zij zijn samen verantwoordelijk voor een kwalitatief en kwantitatief voldoende gespreid aanbod gegeven de vraag uit het verzorgingsgebied.

Confrontatie van vraag en aanbod levert de volgende situatie per verzorgingsgebied op:

Verzorgingsgebied	Wedstrijdveldenoverschot	Trainingsveldentekort
Centrum-Noord-West	12	10
Oost	5	5
Zuid	10	12
Hoogvliet e.o.	4	2
Hoek van Holland	2	1
Rotterdam	33	30

In geheel Rotterdam is er dus een trainingsveldentekort van 30 velden en een overschot van 33 wedstrijdvelden.

Per complex en per deelgemeente moet worden bezien hoe de tekorten eerst kunnen worden weggewerkt, waarna het overschot voor andere bestemmingen beschikbaar kan komen. Zolang de tekorten niet zijn weggewerkt, zijn de overschotten nodig ter compensatie en kunnen er in heel Rotterdam hooguit 3 velden aan de voetbalsport worden onttrokken.

C. Oplossingen (zie voor een uitgebreide beschrijving de Bijlage)

1. Verenigingsondersteuning

Op basis van een gezamenlijk onderschreven set criteria heeft de Regiegroep Voetbal de Rotterdamse verenigingen ingedeeld in de categorieën vitaal en potentieel vitaal (22 clubs), normaal gezond (39 clubs) en kansloos (14 clubs). Deze indeling dient als leidraad voor de gegeven oplossingen en uitwerkingsmogelijkheden per verzorgingsgebied. Uit de voorstellen kan min of meer worden afgeleid om welke verenigingen het gaat. Het is niet de bedoeling de indeling ter discussie te stellen, verenigingen kunnen de indeling slechts beïnvloeden door hun gedrag en hun omstandigheden te verbeteren en/of hun ambities bij te stellen. In grove lijnen komt het erop neer, dat geïnvesteerd zal worden in verenigingen met potentie en dat verenigingen zonder overlevingskansen worden begeleid bij het zoeken naar een fusiepartner en bij het fusieproces. Voor de verenigingen zonder overlevingskansen geldt dat ze in ieder geval òf financieel zwak (failliet) zijn òf schulden hebben bij de gemeente òf tuchtrechtelijke problemen met de voetbalbond hebben òf een te klein (kleiner dan 5) aantal teams hebben om zelfstandig te kunnen voortbestaan.

De Stichting Rotterdam Sportsupport en de KNVB West II bieden allebei verenigingsondersteuning, Sportsupport aan alle Rotterdamse sportverenigingen en de KNVB aan alle voetbalverenigingen in het district. Voor beide instellingen vormen de Rotterdamse voetbalverenigingen dus een niet onbelangrijk deel van hun totale eigenlijke doelgroep.

2. Herstructurering voetbalvelden

Een belangrijk aspect van de herstructurering van het amateurvoetbal zijn de algemene uitgangspunten die gehanteerd worden bij de kwantitatieve en kwalitatieve

aanpassing van het aanbod aan de vraag. De meeste daarvan zijn hardwareachtig en kwantitatief van aard. Ze betreffen echter ook steeds meer de organisatorische en sociaal-culturele aspecten van het amateurvoetbal. Samen vormen ze de voetbalvisie 2010 die ten grondslag ligt aan het onderhavige plan van aanpak voor de revitalisering en herstructurering van het amateurvoetbal in Rotterdam.

- *Toepassing kunstgras*

In eerste instantie wordt de aanleg van kunstgrasvelden door de Regiegroep aangeprezen om de nog bestaande tekorten aan trainingscapaciteit op te heffen. Het effect van een dergelijke handelwijze wordt in het hiernavolgende voldoende duidelijk. Het is echter nog maar een eerste stap. De volgende stap zou volgens de Regiegroep de uitvoering van de totale trainingscapaciteit in kunstgras moeten zijn. Omdat kunstgrasvelden tevens wedstrijdvelden zijn, is na elke stap het aantal (teams van) verenigingen dat zijn competitiewedstrijden op kunstgras speelt groter. De cultuuromslag van het voetballen op natuurgras naar kunstgras voltrekt zich op die wijze geleidelijk en in een rustig tempo, totdat het omslagpunt is bereikt. Eén van de gevolgen van toepassing van kunstgras op ruime schaal is dat veel verenigingen niet langer over een eigen complex of een eigen (hoofd)veld kunnen beschikken. Daar zullen ze al gauw te klein voor blijken te zijn. Op de nieuw te ontwikkelen sportclusters en de (gemeente)complexen nieuwe stijl zullen andere beheervormen hun intrede doen, maar ook de organisatie van het competitiegebeuren zal aan verandering onderhevig zijn.

- *Gemeentecomplexen verdwijnen*

Voor de gemeentecomplexen oude stijl komen complexen nieuwe stijl in de plaats. De gemeentecomplexen waren oorspronkelijk bedoeld om startende verenigingen een kans te geven om naar een omvang te groeien op grond waarvan ze voor het huren van een eigen complex in aanmerking konden komen. Tegenwoordig zijn de gemeentecomplexen meer vluchtheuvels en een laatste redding voor verenigingen die het eigenlijk niet meer kunnen bolwerken. De Regiegroep vindt het onwenselijk om deze complexen in deze vorm nog langer te handhaven. Enkele zijn nu reeds aangewezen als locatie voor nieuw te ontwikkelen sportclusters of voetbalcomplexen nieuwe stijl en andere zullen na nog enige tijd in gebruik te zijn geweest als wisselcomplex een functie krijgen voor andere veldsporten.

- *Nieuwe beheervormen*

Op nieuwe sportclusters en voetbalcomplexen nieuwe stijl zal in de toekomst (het eerst op sportcluster Varkenoord) een beheerder belast zijn met het toewijzen van uren aan kleine en middelgrote verenigingen, die niet langer het alleengebruik van bepaalde velden hebben, en het verhuren van uren voor extra gebruik door vaste en incidentele huurders, sportverenigingen zowel als scholen en buurtverenigingen. Slechts op die manier is een optimaal gebruik mogelijk van een in principe voor onbeperkt gebruik beschikbare sportaccommodatie. Hier dringt zich een vergelijking op met overdekte sporthallen, die een eigen, duidelijk van de sportvelden afwijkende, beheervorm kennen. Aan bepaalde verenigingen zal gevraagd worden in dergelijke ontwikkelingen het voortouw te nemen, waardoor ze behalve huurder ook uitvoerder van beleid worden.

- *Investerings lokken banken.*

In de hockeysport is het spelen op kunstgras in tegenstelling tot het veldvoetbal vrijwel algemeen. Dat betekent dat hockeyverenigingen reeds in een vroeg stadium met de aanleg van kunstgrasvelden te maken kregen. Gemeenten rekenden het niet tot hun taak om voor een dergelijke kostbare accommodatie te zorgen, tenzij de verenigingen bereid waren een de-extra-kosten-dekkende huur te betalen. Veelal vonden de verenigingen goedkopere financieringsconstructies door bij bevriende banken gunstige leningen af te sluiten en zelf in de kunstgrasvelden te investeren. De gemeente werd gevraagd voor de leningen borg te staan. De huur bleef ongewijzigd, maar nu voor de onderliggende grond. Het is de vraag of alle voetbalverenigingen dezelfde ondernemingszin aan de dag zullen leggen en of de gemeente ervoor voelt om zoveel waarborgen voor geldleningen te verstrekken, terwijl de banken risicoloos

hun winsten opstrijken. Met een collectieve aanpak (een meerjareninvesteringsplan voor kunstgrasvelden) vallen voor de gemeente waarschijnlijk voordelen te behalen, zowel intern als extern bij de leveranciers en bij de financiers. De verenigingen zullen eraan moeten wennen tarieven per speeltijd in plaats van per veld te gaan betalen. Er dient gemeentebreed een nieuwe tarievenbeleid voor sportvelden te komen, het oude tariefstelsel is sterk verouderd en houdt geen rekening met de nieuwste technische ontwikkelingen.

- *Handhaving huurvoorwaarden e.d.*

Ter verbetering van het betalingsgedrag van voetbalverenigingen en in het kader van de gezondmaking van het veldvoetbal zal streng de hand worden gehouden aan het nakomen van de huurvoorwaarden, waaronder de betalingstermijnen van de jaarhuur: 33% dient eind oktober te zijn betaald, 67% eind februari en 100% eind juni. Bij nog openstaande schulden aan het eind van het verenigingsjaar, wordt in principe geen nieuwe huurovereenkomst voor het volgende jaar aangegaan. Verenigingen waarbij ondersteuning gebleken is ineffectief te zijn of verenigingen die ontkennen in een uitzichtloze positie te verkeren en bovendien ondersteuning weigeren om een eind te maken aan die situatie, zullen door gerichte maatregelen tot opheffing worden gedwongen dan wel tot fusie worden aangezet.

3. Herstructurering per deelgemeente

In **Delfshaven** kan het bestaande overschot van één wedstrijdveld op het gemeentecomplex Vreelust aangewend worden voor verbreding van het sportcluster Vreelust. Van de twee nog resterende wedstrijdgrasvelden wordt er één benut voor de aanleg van een kunstgrasveld waarmee het trainingstekort wordt opgelost en er één ter beschikking gesteld van de honkbal/ softbalsport.

Op het voetbalcomplex Essenburgsingel is eveneens een overschot van één wedstrijdveld. De beide daar spelende verenigingen dienen uitdrukkelijk naar uitbreiding van het ledental te streven, aangezien onderbepaling op deze gunstig gelegen locatie maatschappelijk onaanvaardbaar is.

In het **Centrumgebied** bevinden zich geen voetbalvelden. De inwoners van het Centrumgebied zijn voor hun behoefte aan voetbalvelden aangewezen op voetbalverenigingen die over accommodaties beschikken in de omringende deelgemeenten.

In **Overschie** wordt met de aanleg van drie kunstgrasvelden op het complex aan de Van der Duijn van Maasdamweg voorzien in voldoende trainingsaccommodatie en kunnen de laatste vijf velden van de bezuinigingstaakstelling bij het Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam (OBR) worden ingeleverd. Op het complex aan de Overschiese Kleiweg blijft ondanks de aanleg van twee kunstgrasvelden op de bestaande twee wedstrijdgrasvelden een tekort van één wedstrijdveld bestaan. Dit tekort kan niet anders dan door organisatorische maatregelen worden weggenomen.

Op de complexen Kleinpolderplein en Zuiderlaan worden op bestaande velden kunstgrasvelden aangelegd om te voorzien in voldoende trainingsaccommodatie.

In **Noord** ontstaat een tekort van 2 trainingsvelden op het complex Gordelweg zodra er een nieuwe fusieclub van ca. 40 teams gaat spelen. Dit tekort kan worden opgeheven door op 2 wedstrijdgrasvelden kunstgrasvelden aan te leggen. Het dan nog bestaande tekort van 2 wedstrijdgrasvelden is het gevolg van het feit dat alle verenigingen voornamelijk hun wedstrijden op zondag spelen. Op zaterdagen blijven 3 van de 4 beschikbare wedstrijdgrasvelden ongebruikt en op zondagen zijn er wel 6 wedstrijdgrasvelden nodig. Dit probleem kan slechts worden opgelost door organisatorische wijzigingen, zoals het spelen van competitiewedstrijden op andere dagen dan op zondag. Het overschot op zaterdagen zal tevens minder worden als het aantal jeugdteams gaat toenemen.

In **Hillegersberg-Schiebroek** is het mogelijk om voor herontwikkeling door het OBR 6 velden in te leveren. Door verhuizing van S.M.V.-Hillegersberg naar het complex Hazelaarweg waar Schiebroek '94 speelt en verhuizing van Leonidas naar het complex Duivestein waar v.v. Duivesteyn speelt, worden hun beider complexen (aan de) Ballegooijsingel en Erasmussingel "vrijgespeeld".

De investering die daarvoor gedaan moet worden, is de aanleg van vijf kunstgrasvelden, drie op het complex Duivestein en twee op het complex Hazelaarweg. Om dit laatste complex in de toekomst uit te kunnen breiden zal de windhondenrenbaan verplaatst moeten worden.

Op het complex Nieuw Terbregge is de aanleg nodig van 2 kunstgrasvelden om te voorzien in voldoende trainingsaccommodatie w.o. het trainingstekort van Sparta-amateurs.

In **Kralingen-Crooswijk** zijn weinig knelpunten. In voldoende trainingsaccommodatie op de complexen Boszoom-Noord en –Zuid wordt voorzien door de aanleg van in totaal 3 kunstgrasvelden op het complex Toepad door de aanleg van 2 kunstgrasvelden. De overschotten van wedstrijdvelden kunnen in de beide toekomstige sportclusters Boszoom en De Esch benut worden voor en door andere veldsporten, zoals hockey (Victoria en Leonidas) en meerdere buitensporten (EUR), zoals tennis, rugby en cricket. Enkele zwakke verenigingen vragen om extra aandacht en begeleiding naar sterke fusiepartners.

In **Prins Alexander** zijn nog twee lastige knelpunten. Het sportveldentekort van C.K.C. op het complex Kralingseveer valt zonder de medewerking van buurgemeente Capelle aan de IJssel niet op te lossen. Het ruimtetekort op het complex Wollefoopenpark, voor de oplossing waarvan voetbalvereniging Xerxes DZB de plannen en de financiering gereed heeft, is slechts oplosbaar als de deelgemeente medewerking verleent aan de daarvoor noodzakelijke verplaatsing van hockeyvereniging O.M.H.C. naar Nesseland.

Om in bestaande trainingstekorten te voorzien is de aanleg van 3 kunstgrasvelden nodig.

In **IJsselmonde** zal de realisering van een sportcluster op het complex Varkenoord gepaard gaan met een aanzienlijke vermindering van het aantal voetbalvelden. Door de aanleg van vijf extra kunstgrasvelden is het mogelijk alle huidige gebruikers plus voetbalvereniging Hillesluis op het nieuwe sportcluster onder te brengen. Het complex Hillesluis komt beschikbaar voor een andere bestemming. Op het complex Spinozaweg wordt in verband met de toekomstige uitbreiding van de vraag voorzien in voldoende trainingsaccommodatie door de aanleg van één kunstgrasveld. Op het complex Smeetslandseweg is in verband met een capaciteitstekort van twee velden de aanleg van één kunstgrasveld noodzakelijk.

In **Feijenoord** bevinden zich geen voetbalvelden. Bewoners van Feijenoord zijn voor hun behoefte aan voetbalvelden aangewezen op voetbalverenigingen in Charlois en IJsselmonde.

In **Charlois** zal door de centrale ligging van het Zuiderpark voor zowel de oude wijken van Charlois en Feijenoord als de nieuwe wijken een concentratie van voetbalverenigingen in het vernieuwde Zuiderpark plaatsvinden. Uit die concentratie zullen fusies voortkomen, zodat in de toekomst vier grote, sterke en vitale verenigingen vier moderne voetbalcomplexen aan de Oldegaarde in het grote sportcluster Zuiderpark zullen bespelen. Er resteren nog enkele kleine voetbalcomplexen elders in Charlois, maar de meeste (Wielewaal, Schulpweg, T.O.G.R., Krabbendijkstraat en Anadolu) verliezen uiteindelijk hun voetbalfunctie en komen beschikbaar voor andere (sport)bestemmingen. Om extra capaciteit op de complexen in het Zuiderpark te creëren is de aanleg nodig van drie kunstgrasvelden op het gemeentecomplex Oldegaarde en van één kunstgrasveld op de complexen D.E.H. Musschen en De Vaan. Op het complex Heijplaat wordt eveneens een kunstgras aangelegd.

In **Hoogvliet** ontstaat door de opheffing per 1 juli 2005 van de voetbalvereniging RET een veldenoverschot dat door de deelgemeente zal worden benut voor andere veldsporten. Gedacht moet daarbij worden aan tennis, cricket en rugby.

In **Pernis** zal één nieuw voetbalcomplex aangelegd worden op de locatie Robbenoord (een voormalig volkstuintencomplex). De oude complexen komen vrij voor woningbouw. Voor de beide voetbalverenigingen in Pernis is de aanleg van 2 wedstrijd velden en 2 kunstgrasvelden nodig, ongeacht of ze samengevoegd worden of zelfstandig voort blijven bestaan.

Toch verdient het volgens de Regiegroep uit het oogpunt van efficiëntie de voorkeur als beide verenigingen zouden fuseren. D.O.T.O. en Excelsior Pernis zijn in gesprek over samenvoeging van beide verenigingen dan wel over een vergaande vorm van samenwerking.

In **Hoek van Holland** doet zich een soortgelijke situatie voor als in Pernis. De deelgemeente wil voor beide voetbalverenigingen Hoekse Boys en Hoek van Holland één van de bestaande voetbalcomplexen (dat van Hoekse Boys) verder ontwikkelen voor gezamenlijke bespeling. Dat is mogelijk door de aanleg van 2 kunstgrasvelden op het bestaande trainingsveld en een wedstrijdveld. Onduidelijk is of de deelgemeente ook aanstuurt op een fusie. Alhoewel minder efficiënt is een fusie echter ook hier niet beslist noodzakelijk om tot de gewenste herstructurering te komen.

In **Rotterdam** is gemeentebreed dus op dit moment zowel een overschot van wedstrijdvelden, als een tekort aan trainingsvelden. Door de aanleg van 48 kunstgrasvelden wordt niet alleen het tekort aan trainingsvelden opgeheven, maar ook is het dan mogelijk het totale overschot van 48 voetbalvelden aan de bestemming voetbal te onttrekken. Daarmee wordt tegemoet gekomen aan de RO-claims van de sector Volkshuisvesting op meer ruimte voor woningbouw. Voor het grootste deel (31=65%) kunnen deze velden namelijk door het OBR in herontwikkeling genomen worden voor andere bestemmingen en voor een kleiner deel (18=35%) behouden ze een sportbestemming.

Voordat velden naar het OBR teruggeboekt kunnen worden, dienen eerst de middelen verkregen te worden om de investering in kunstgrasvelden te kunnen financieren.

Werd voorheen in ruil voor een sportveld door SenR van het OBR vervangende grond ontvangen, nu ontvangt SenR voor deze 31 voetbalvelden het geld om 48 kunstgrasvelden aan te kunnen leggen. De zogenaamde grondbalans luidt niet langer in vierkante meters, maar in euro's.

D. Het herstructureringsplan amateurvoetbal

In deze paragraaf wordt het plan voor *de herstructurering van het veldenaanbod* (het Investeringsplan Kunstgrasvelden) kort weergegeven, in hoofdstuk III staat het plan meer gedetailleerd beschreven. Het plan voor *de revitalisering van de voetbalverenigingen* (het Ondersteuningsprogramma Voetbalverenigingen) is in hoofdstuk IV onder de financiële voorwaarden beschreven. In het hele herstructureringsplan amateurvoetbal neemt de verenigingsondersteuning voorlopig een bescheiden plaats in, omdat er pas in een later stadium vorm en inhoud aan gegeven zal worden.

De ontwikkeling van het veldenaanbod 2005 tot 2010 ziet er bij uitvoering van het plan als volgt uit:

Aanbod	Kunstgras -velden	Wedstrijd -velden	Trainings -velden	Totaal voetbalvelden
Huidige aanbod (2005)	26	135	25	186
Opheffing trainingstekort	+30	-30	0	0
Uitbreiding capaciteit complexen	+10	-10	0	0
Vervanging trainingsvelden	+ 8	0	- 8	0
Herbestemming voetbalvelden	0	-12	- 5	-17
Terugboeking naar het OBR	0	-28	- 3	-31
Toekomstig aanbod (2010)	74	55	9	138
- voor wedstrijden	74	55		129
- voor trainingen	74		9	83

In de periode 2006 tot en met 2010 worden in totaal 48 kunstgrasvelden in Rotterdam aangelegd, ca.10 velden per jaar.

Het toekomstige aanbod komt vrijwel overeen met de toekomstige (= huidige) behoefte, te weten 129 resp. 128 velden waarop wedstrijden gespeeld worden en 83 resp. 81 velden waarop getraind wordt.

Het aantal velden dat naar het OBR terugboek wordt (31), komt vrijwel overeen met het aantal kunstgrasvelden (30) dat aangelegd wordt om het trainingstekort op te heffen. Het aantal velden dat een andere sportbestemming krijgt (17), komt vrijwel overeen met het aantal kunstgrasvelden (18) dat wordt aangelegd om de capaciteit van bestaande complexen te vergroten om zodoende meer verenigingen te kunnen herbergen en andere complexen te kunnen herbestemmen.

De kosten voor het aanleggen van een kunstgrasveld op een bestaand wedstrijdveld bedragen € 650.000. Behalve het nieuwe speelveld van kunstgras zal de entourage bestaande uit hekwerken en paden vernieuwd moeten worden en dienen verlichting en extra kleedaccommodatie standaard te worden toegevoegd. Dit laatste vloeit voort uit de mogelijkheid om kunstgras intensiever d.w.z. frequenter, meervoudiger en langduriger te gebruiken.

De totale kosten voor het Investeringsplan Kunstgrasvelden bedragen derhalve € 31,2 miljoen, of € 1 miljoen per terug te boeken veld.

De totale kosten voor het Ondersteuningsprogramma Verenigingen bedragen € 1,0 miljoen, of € 200.000 per jaar.

E. Voorwaarden

Behalve *financiële* voorwaarden, zijn er ook *bestuurlijke* en *organisatorische* voorwaarden waaraan voldaan moet zijn om het 5-jarenplan met succes te kunnen uitvoeren.

In vooroverleg met de deelgemeentebesturen dient overeenstemming te worden bereikt over nut en noodzaak van de voorgestelde maatregelen en het plan van aanpak. Het gemeentebestuur dient de voorwaarden te scheppen waaronder het plan kan worden uitgevoerd. De verenigingsbesturen dienen bereid te zijn hun medewerking te verlenen bij de uitvoering van het 5-jarenplan.

Het project dient een eigen projectorganisatie te krijgen die centraal wordt aangestuurd door de Regiegroep Voetbal, bestaande uit KNVB, Stichting Sportsupport en de dienst Sport en Recreatie. Het projectmanagement strekt zich uit over een Investeringsplan en een Ondersteuningsprogramma die onderling sterk samenhangen en in de uitvoering op elkaar dienen te zijn afgestemd. Het project zal bovendien opgedeeld worden in deelplannen per verzorgingsgebied c.q. deelgemeente; gezamenlijk hebben ze een doorlooptijd van 5 jaar. Een projectmanager, die bij de dienst SenR wordt aangesteld, voert het 5-jarenplan onder verantwoordelijkheid van directeur SenR uit, zoveel mogelijk gebruikmakend van reguliere middelen en organisaties aangevuld met een specifiek budget voor projectkosten. Dit budget kan worden verkregen door een korting op de aanlegkosten van 2% toe te passen in verband met te behalen schaalvoordelen bij aanbesteding. Voor projectkosten wordt dus geen extra beroep op de gemeentebegroting gedaan.

Essentiële voorwaarden zijn:

- goedkeuring van de nieuwe financiële afspraken bij terugboeking van voetbalvelden naar het OBR, te weten € 1 miljoen per ingeleverd veld.
- extra budget voor investeringssubsidies voor clubgebouwen van voetbalverenigingen en voor verenigings(management)ondersteuning van voetbalverenigingen: € 200.000 per jaar.
- bestuurlijke goedkeuring van alle overige hier geformuleerde voorwaarden.

III. Het herstructureringsplan

In het herstructureringsplan krijgt gezien de complexiteit en de investeringsomvang ervan de herstructurering van het aanbod voorlopig de meeste aandacht. Het plan is noodgedwongen nog globaal en meerjarig van karakter. Pas als de grote lijnen zijn uitgezet en bestuurlijk geaccordeerd, kan een meer gedetailleerde meerjarenplanning in de vorm van een projectvoorstel worden geschreven, waarin ook de overige (met name de vraag-)aspecten van de herstructureringsoperatie zijn opgenomen.

Het aanbod, de velden.

In de periode 2006 t/m 2010 worden er in Rotterdam 48 kunstgrasvelden aangelegd, bijna 10 kunstgrasvelden per jaar.

De ontwikkeling van het voetbalveldenaanbod van 2005 tot 2010 ziet er dan als volgt uit:

Aanbod * zie voor specificatie hieronder	Kunstgras- velden *	Wedstrijd- velden	Trainings- velden	Totaal voetbalvelden
Huidige aanbod (2005)	26	135	25	186
Opheffing trainingstekort	+30	-30	0	0
Uitbreiding capaciteit complexen	+10	-10	0	0
Vervanging trainingsvelden	+ 8	0	- 8	0
Herbestemming voetbalvelden	0	-12	- 5	-17
Terugboeking naar het OBR *	0	-28	- 3	-31
Toekomstig aanbod (2010)	74	55	9	138
- voor wedstrijden	74	55		129
- voor trainingen	74		9	83

Het toekomstige aanbod komt vrijwel overeen met de huidige (en toekomstige) behoefte (zie De Bijlage - bijlage A), te weten 128 velden waarop wedstrijden gespeeld kunnen worden en 81 velden waarop getraind kan worden.

Terugboekingen naar het OBR		Aanleg kunstgrasvelden	
		Sportcluster Vreelust/Delfshaven	1
Van Duijn van Maasdamweg	5,25	Van Duijn van Maasdamweg	3
		Overschiese Kleiweg/AVS-Germinal	2
		Kleinpolderplein/HWD	1
		Gordelweg	2
		Sportcluster Roel Langerakpark	1
Ballegooijsingel/SMV H'berg	2,75	Hazelaarweg/SMV H'berg	2
Erasmussingel/Leonidas	3	Duivestein/Leonidas	3
		Nieuw Terbregge	2
		Sportcluster De Esch	2
		Sportcluster Boszoom-Noord	1
		Sportcluster Boszoom-Zuid	2
		Kralingseveer/CKC	1
		Zwansnesse/Ommoord	1
		Wollefoppenpark/XerxesDZB	1
Varkenoord/Sc.Feyenoord	5,25	Sportcluster Varkenoord	6
Sportlaan/Hillesluis	2,25	Smeetslandseweg	1
		Spinozaweg/DRL	1
Wielewaal/CVV-Mercurius	3,25	Sportcluster Zuiderpark/Oldegaarde	3
		Sportcluster Zuiderpark/ DEHMussc	1
		Sportcluster Zuiderpark/De Vaan	1
		Krabbendijkestraat	1
Pernis/Excelsior-Pernis	3	RDM/Heijplaat	1
Pernis/DOTO	3,25	Robbenoord/Pernis	4
Hoek van Holland/Hoek van Holland	3	Rondgang/Hoek van Holland	4
Totaal aantal voetbalvelden	31	Totaal aantal kunstgrasvelden	48

Het aantal velden (31) dat naar het OBR teruggeboekt wordt en aan de voetbalsport wordt onttrokken, komt vrijwel overeen met het aantal kunstgrasvelden (30) dat aangelegd moet worden om het tekort aan trainingscapaciteit op te heffen. Het aantal velden (17) dat een andere sportbestemming krijgt en dus ook aan de voetbalsport wordt onttrokken, komt vrijwel overeen met het aantal kunstgrasvelden (18) dat wordt aangelegd op bestaande wedstrijd velden (10) en op bestaande trainingsvelden (8) om de capaciteit van complexen te vergroten. Daardoor kunnen ze meer verenigingen herbergen en kunnen andere complexen herbestemd worden.

Het totale aantal velden (48) dat aan de voetbalsport wordt onttrokken, bestaat uit 40 wedstrijd velden en 8 trainingsvelden. Voor een totaaloverzicht van alle voorgestelde maatregelen wordt ook verwezen naar De Bijlage - bijlagen B t/m E en - kaarten 1 t/m 4 waarop per verzorgingsgebied de wijzigingen zijn weergegeven.

De oude afspraak in het kader van de nota Sportvelden met betrekking tot de terugboeking van sportvelden naar het OBR kan worden verlengd. Echter met dien verstande dat er voorheen grond werd geruimd met gesloten beurzen (de zogenaamde verhuiscarrousel en de systematiek van de grondbalans) en er nu niet meer de grond maar het geld voor 48 kunstgrasvelden wordt geleverd. De grond is niet meer nodig, de kunstgrasvelden worden immers op bestaande wedstrijd velden aangelegd. De investeringskosten voor een kunstgrasveld inclusief verlichting, hekwerken, paden en extra kleedaccommodatie bedragen € 650.000. De totale investering voor 48 kunstgrasvelden bedraagt dus € 31,2 miljoen, hetgeen neerkomt op € 1 miljoen per ingeleverd veld. De systematiek van de grondbalans blijft gelden, hij luidt echter niet meer in vierkante meters maar in euro's.

Aanlegkosten	Kunstgrasveld	Grassmasterveld	Wedstrijdveld
Speelveld	400.000	275.000	150.000
Verlichting	40.000	40.000	
Afrastering en ballenvangers	45.000	45.000	45.000
Toeschouwerspaden	45.000	45.000	45.000
Kleedaccommodatie c.a.	120.000	120.000	120.000
Totale aanlegkosten incl. BTW	€ 650.000	€ 525.000	€ 360.000

IV. De Voorwaarden

A. Financiële voorwaarden

Vergoeding bij terugboeking

Uit het voorgaande hoofdstuk is duidelijk geworden dat de financiële vergoeding bij terugboeking van sportvelden naar het OBR de belangrijkste voorwaarde is om het aanbod van voetbalvelden ingrijpend te kunnen herstructureren. Daarnaast is er nog een groot aantal voorwaarden waaraan voldaan moet zijn om de herstructurering en revitalisering van het amateurvoetbal in Rotterdam te doen slagen.

Nieuw tarievensysteem voetbalvelden

De dekkingsgraad voor het product voetbalvelden is traditioneel laag: de eigen bijdrage in de vorm van een jaarhuur en een onderhoudsbijdrage van de voetbalvereniging bedraagt zelden meer dan 15% van de gemeentelijke exploitatielasten. Met de aanleg van voetbalvelden met een 3- tot 4-voudige bespelingscapaciteit is het tarief niet in gelijke mate mee veranderd. Het zou logisch zijn als verenigingen ook een 3 tot 4 keer hogere huur voor kunstgrasvelden zouden gaan betalen omdat meer (contributie betalende) leden van hetzelfde veld gebruik kunnen maken dan in het geval van natuurgrasvelden. Omdat het aantal gehuurde velden kan verminderen, blijft de jaarlijks door de vereniging verschuldigde huur in principe even hoog.

Tarieven	Wedstrijdveld/Trainingsveld	Grassmasterveld	Kunstgrasveld
- huur	€ 1.130	€ 1.130	€ 5.085
- bijdrage onderhoud	€ 3.390	€ 3.390	-
- kleedunit	€ 390/ -	€ 390	€ 390
Totaal per jaar	€ 4.910/€ 4.520	€ 4.910	€ 5.475
Max. bespelingscapaciteit	250/400	800	900
Tarief per bespelingsseenheid	€ 19,64/€ 11,30	€ 6,14	€ 6,08

Uitgaande van de totale jaarlasten voor een kunstgrasveld en een redelijke eigen bijdrage per lid/voetballer dient er een tariefstelsel ontworpen te worden dat in principe stadsbreed geldig is en voldoende ruimte laat voor een eventuele lokale inkleuring door het bevoegde dg-bestuur.

Investeringsubsidie

Bij terugboeking van hele complexen gaat het niet alleen om gemeentelijke eigendommen, maar ook om het private eigendom van de voetbalvereniging, het clubgebouw. Verenigingen ontvangen in dergelijke situaties van het OBR de taxatiewaarde en niet de nieuwbouwwaarde voor het verenigingsgebouw. Op de nieuwe locatie heeft een vereniging niet altijd genoeg aan die vergoeding als er een nieuw gebouw gerealiseerd of aangeschaft moet worden. Over het algemeen ontbreken, zoals we in de financiële analyse gezien hebben, de mogelijkheden om flinke investeringen te doen. Verenigingen doen in dergelijke gevallen een beroep op private partners zoals bijvoorbeeld woningcorporaties en/of op de gemeentelijke regeling investeringsubsidies. Deze regeling biedt echter per jaar maar ruimte voor 5 maximale bijdragen (€ 35.000) aan sportverenigingen. Voor de verwachte toename van het aantal aanvragen door de herstructurering in de komende jaren is extra budget nodig om specifieke aanvragen van voetbalverenigingen te kunnen honoreren. Voor de bereidheid van verenigingen tot deelname aan het herstructureringsproces kan dit een beslissende voorwaarde zijn. Het gaat om 2 tot 3 aanvragen per jaar, € 350.000 tot € 525.000 voor de hele periode van 5 jaar.

Verenigingsondersteuning

Bestaande budgetten voor verenigingsondersteuning van de Stichting Sportsupport en de KNVB zijn niet alleen voor het amateurvoetbal (Stichting Sportsupport) in Rotterdam (KNVB) bestemd. Tijdelijk dient het stedelijke budget voor verenigingsondersteuning specifiek ten behoeve van voetbalverenigingen, die bij de herstructurering betrokken zijn, te worden versterkt voor de inzet van een verenigingsondersteuner voor 4 uur per week gedurende 4 tot 8 maanden. Voor 15 tot 40 verenigingen in een periode van 5 jaar gaat het om een bedrag van € 65.000 tot € 175.000.

Verenigingsmanagement

In dezelfde periode zullen 15 tot 25 (clusters van) verenigingen behoefte hebben aan een intensieve vorm van ondersteuning in meer complexe en meervoudige probleemsituaties in de vorm van een tijdelijke verenigingsmanager voor 10 uur per week gedurende 6 maanden. De kosten daarvan bedragen € 160.000 tot € 270.000 in 5 jaar.

Programmakosten Verenigingsondersteuning 2006-2010	Minimaal aantal verenigingen	Budget	Maximaal aantal verenigingen	Budget
Projectmanagement		Pm		pm
Investeringsubsidies	10	€ 350.000	15	€ 525.000
Verenigingsondersteuning	15	€ 65.000	40	€ 175.000
Verenigingsmanagement	15	€ 160.000	25	€ 270.000
Totale programmakosten		€ 575.000		€ 970.000

B. Bestuurlijke voorwaarden

Gemeente

De deelgemeente Hillegersberg-Schiebroek heeft als eerste deelgemeente in 2004 SenR verzocht het sportveldenaanbod kritisch tegen het licht te houden en een voorstel te doen om de sportvelden en de veldsportverenigingen te concentreren en zodoende een flinke besparing in ruimte en geld te realiseren. Meer deelgemeenten maken aanstalten om dit voorbeeld te volgen. De deelgemeentelijke afwegingen die daarbij gemaakt worden, zijn niet noodzakelijkerwijs goed voor het totale amateurvoetbal in Rotterdam. Er is immers sprake van een zeer ongelijke spreiding van sportvelden, sommige deelgemeenten hebben veel sportvelden (IJsselmonde) terwijl andere er geen hebben (Feijenoord).

Reeds bij de uitwerking en de daarop volgende bestuurlijke besluitvorming m.b.t. de herijking van het deelgemeentefonds (het CEBEON-besluit), is door directeur SenR als voorwaarde bij decentralisatie gesteld dat de spreiding van o.m. sportvelden vanuit een stedelijke context beschouwd diende te blijven worden. Het gemeentebestuur heeft dat uitgangspunt onderschreven en nogmaals benadrukt dat de planning van sportvelden over de stad een stedelijke bevoegdheid is, volgend uit de stedelijke bevoegdheid tot het vaststellen van bestemmingsplannen.

Bij de decentralisatie van de SenR-budgetten is het volgende stedelijke bestuurlijke uitgangspunt geformuleerd: *Voor besluiten over inkrimping of uitbreiding van het areaal op planologische grondslag blijft de bestaande systematiek van de grondbalans gelden. Deelgemeenten hebben derhalve een afstemmingsplicht bij dergelijke besluiten en een centrale stedelijke regie blijft gewenst.*

Door de financiële schotten tussen deelgemeentebegrotingen is het vrijwel onmogelijk om zonder stedelijke steun en inmenging kostbare projecten stadsbreed tot stand te brengen. De Regiegroep is van mening dat het onderhavige project door zijn kapitaalintensieve karakter en de ambtelijke en bestuurlijke complexiteit onder stedelijke regie uitgevoerd dient te worden. Een door het gemeentebestuur aangewezen en aan directeur Sport en Recreatie verantwoording verschuldigde projectmanager krijgt als opdracht het 5-jarenplan voor de herstructurering van het amateurvoetbal in detail verder uit te werken en dit vervolgens systematisch uit te voeren. Het is de vraag of de projectmanager, zoals bijvoorbeeld het geval is bij "stadsmariniers", van nog meer stedelijk mandaat en stedelijke middelen moet worden voorzien om het project tot een goed einde te kunnen brengen. Het zou in principe voldoende moeten zijn als algemene bestuurlijke goedkeuring wordt verkregen op de in dit hoofdstuk geformuleerde voorwaarden.

Verenigingen

Bij verenigingen en hun besturen, die in principe autonoom zijn in hun handelen, moet op z'n minst de bestuurlijke bereidheid aanwezig zijn om mee te werken aan structurele oplossingen in het belang van het amateurvoetbal in Rotterdam.

C. Organisatorische voorwaarden

Directeur SenR is verantwoordelijk voor de uitvoering van het 5-jarenplan, de Regiegroep Voetbal fungeert als Stuurgroep en er komen een projectgroep Investeringsplan Kunstgrasvelden en een projectgroep Ondersteuningsprogramma Voetbalverenigingen. Het project Investeringsplan wordt in deelprojecten per verzorgingsgebied opgesplitst. Aan de deelprojectgroepen nemen de deelgemeenten van het betreffende verzorgingsgebied (ambtelijk) deel voor de duur van het project. Voor het totale project wordt een projectmanager bij de dienst SenR aangesteld.

Visie Voetbal Vitaal 2010

Revitalisering en herstructurisering Amateurvoetbal Rotterdam

De Visie

(oktober 2005)

- de analyse pagina 17
- de oplossingen 27
- de bijlagen 40

Visie Voetbal Vitaal 2010

Revitalisering en herstructurisering Amateurvoetbal Rotterdam

De Visie

(oktober 2005)

de analyse

V. Analyse amateurvoetbal Rotterdam

A. Financiële situatie voetbalverenigingen (financiële analyse).

Jaarlijks vervaardigt de KNVB West II een financiële monitor. Deze monitor bevat de financiële kengetallen van het grootste gedeelte van de bijna 400 verenigingen in het district West II. De financiële kengetallen zijn gedestilleerd uit de financiële jaarverslagen die de verenigingen jaarlijks verplicht dienen in te leveren. De jaarverslagen worden geanalyseerd door de leden van de financiële commissies van de KNVB.

De monitor houdt de financiële ontwikkelingen binnen het amateurvoetbal in West II nauwlettend in de gaten. Trends kunnen hierdoor gesignaleerd worden waardoor het mogelijk wordt middels beleid hier tijdig op in te spelen.

De verenigingen in het district West II zijn opgedeeld in een achttal, geografisch logische, regio's. Hierdoor zijn vergelijkingen tussen de verschillende regio's binnen het district mogelijk. Daarnaast zijn de verenigingen ingedeeld naar grootte waardoor ook op dit gebied analyses mogelijk zijn.

Hieronder wordt een analyse gegeven van de financiële situatie van de Rotterdamse verenigingen. In totaal telt Rotterdam 75 veldvoetbalverenigingen. De onderstaande analyse is gebaseerd op de gegevens van 54 Rotterdamse verenigingen en is representatief voor de Rotterdamse voetbalverenigingen. De gegevens hebben betrekking op het boekjaar 2002-2003. Indien relevant, is er een vergelijking gemaakt met cijfers uit 2001-2002.

Het is niet mogelijk alle Rotterdamse verenigingen in de monitor te verwerken. Hier is een aantal redenen voor te geven:

Financiële relatie met BVO: amateur-tak staat niet op eigen benen.
Omniverenigingen: voetbal is niet uit het algemene jaarverslag te filteren.
Kwaliteit boekhouding onder de maat: een redelijk aantal verenigingen is niet in staat een deugdelijke administratie te voeren waaruit betrouwbare kengetallen gehaald kunnen worden.
Extremiteiten: financiële positie is door omstandigheden dusdanig goed dat opname in de monitor een grove vertekening van de kengetallen betekent.

- *Ledenaantal*

In verhouding tot het inwonertal kent Rotterdam met 75 verenigingen relatief veel clubs. Het gemiddelde ledenaantal van 280 is dan ook het laagst van alle regio's binnen het district. Onderstaande tabel brengt in beeld hoe de omvang van de Rotterdamse verenigingen zich verhoudt tot de omvang van de overige verenigingen in West II (gegevens maart 2005).

Ledenaantal vereniging	West II	Rotterdam
0 – 200 leden	22,4%	26,7%
201 – 400 leden	33,6%	45,3%
401- 600 leden	24,5%	18,7%
601 – 800 leden	10,4%	8%
> 800 leden	9,1%	1,3%

Tabel 1: omvang Rotterdamse verenigingen t.o.v. omvang verenigingen West II

In het algemeen genomen hebben verenigingen met weinig leden relatief weinig contributie-opbrengsten (gemiddeld 20,1% van alle inkomsten). In Rotterdam echter bestaat 32,5% van alle baten van deze verenigingen uit contributies.

De kantine vormt voor de kleinste verenigingen de belangrijkste inkomstenbron, bijna 60% van de inkomsten van deze kleine clubs (tot 200 leden) is hieruit afkomstig. Ook hier wijkt Rotterdam af, de kleinste clubs in Rotterdam halen 45,8% van hun inkomsten uit de kantine.

Bij bovenstaande zaken moet aangetekend worden dat een kleine Rotterdamse vereniging in vergelijking met de andere kleine verenigingen in het district gemiddeld 11% minder inkomsten heeft.

- *Liquiditeitspositie Rotterdamse verenigingen*

De liquiditeitspositie van de Rotterdamse verenigingen kan beoordeeld worden door te kijken naar het netto-werkkapitaal. Het netto-werkkapitaal geeft aan in hoeverre een vereniging in staat is zijn financiële verplichtingen op de korte termijn na te komen.

Bijna een kwart (22%) van de Rotterdamse verenigingen heeft hier moeite mee, in 2001-2002 was dit nog bij 'slechts' 18% van de verenigingen het geval. In vergelijking met de overige regio's bekleedt Rotterdam hier een positie in de 'middenmoot'. Ter illustratie: in het seizoen 1992-1993 had 11% van de Rotterdamse verenigingen een negatief werkkapitaal ¹.

- *Exploitatieresultaten Rotterdamse verenigingen*

Rotterdamse verenigingen hebben steeds meer moeite om het huishoudboekje rond te krijgen. Dit beeld is overigens in het gehele district te zien, in vergelijking met 2001-2002 is in 2002-2003 het aantal verenigingen dat met verlies draait (zowel voor als na afschrijvingen en voorzieningen) in vrijwel alle regio's toegenomen. Er lijkt hier dus sprake van een negatieve trend. De volgende tabel laat zien dat met name veel Rotterdamse verenigingen reeds voor afschrijvingen en voorzieningen een negatief resultaat behalen.

Regio	% clubs met negatief resultaat VOOR afschrijvingen/ voorzieningen		% clubs met negatief resultaat NA afschrijvingen / voorzieningen	
	2002-2003	2001-2002	2002-2003	2001-2002
Den Haag stad	31,6	19,0	50,0	40,4
Rotterdam stad	38,9	18,4	57,4	42,9
Zuid-Hollandse Eilanden	20,6	10,0	32,4	22,5
Delft / Westland	15,4	23,1	50,0	42,3
Duin en Bollen	11,5	3,0	47,2	36,4
Gouda	5,5	3,2	36,1	32,3
Alphen / Zoetermeer	21,4	3,4	28,6	31,0
Randgemeenten Rotterdam	31,3	8,0	50,0	32,0

Tabel 2: exploitatieresultaten voor en na afschrijvingen / voorzieningen(per regio)

Uit bovenstaande cijfers blijkt echter dat Rotterdam, samen met Den Haag, in negatieve zin uit de toon valt. Bijna 40% van de Rotterdamse verenigingen behaalt in 2002-2003 al een negatief resultaat voordat er is afgeschreven of er reserveringen/ voorzieningen zijn getroffen.

Het percentage Rotterdamse verenigingen met een negatief exploitatieresultaat ná afschrijvingen en voorzieningen ligt nog hoger. Rotterdam is hier koploper, bijna 60% van de verenigingen schrijft rode cijfers aan het einde van het boekjaar.

Ter illustratie dient vermeld te worden dat in 1994 30% van de Rotterdamse verenigingen reeds voor afschrijvingen en voorzieningen een negatief exploitatieresultaat behaalde. Het percentage verenigingen met een negatief resultaat na afschrijvingen en voorzieningen bedroeg in het seizoen 1992-1993 nog 48% ¹.

- Afschrijvingen en voorzieningen

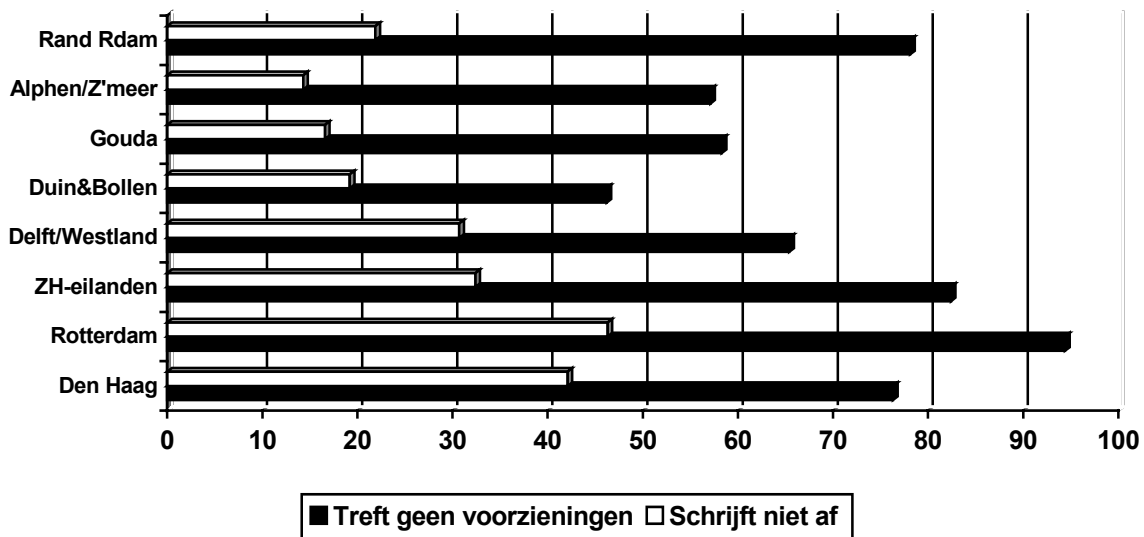
¹ Bron: "Kunnen we blijven voetballen?" - KNVB Afdeling Rotterdam, 1994

Het is duidelijk dat een vereniging met een solide financieel beleid gebaat is bij het plegen van afschrijvingen en het treffen van voorzieningen. Uit de analyses van de financiële commissies blijkt echter dat veel Rotterdamse verenigingen niet afschrijven en evenmin voorzieningen treffen.

Afschrijvingen zijn noodzakelijk om bestaande zaken waarvan de levensduur is verstreken tijdig te kunnen vervangen. Voorzieningen zijn bedoeld voor uitgaven waarvan vast staat dat ze er aan komen maar waarvan de omvang en het exacte tijdstip nog niet te bepalen is.

Helaas moet geconstateerd worden dat het bij veel Rotterdamse verenigingen simpelweg aan geld ontbreekt om af te schrijven en/of voorzieningen te treffen. Onderstaande grafiek brengt in beeld hoeveel Rotterdamse verenigingen er niet afschrijven en geen voorzieningen treffen. Tevens is een vergelijking met de andere regio's in West II gemaakt.

Grafiek 1: percentage verenigingen dat niet afschrijft / geen voorzieningen treft (per regio)

Het beeld dat uit deze grafiek tevoorschijn komt is zorgelijk. Zoals hierboven reeds is beschreven draait bijna 40% van de Rotterdamse verenigingen verlies voor afschrijvingen en voorzieningen. Dit betekent dat er bij deze clubs geen ruimte is om te investeren. Een extra aanwijzig hiervoor kan gevonden worden in het feit dat het gemiddelde eigen vermogen van de Rotterdamse verenigingen de helft lager ligt dan het gemiddelde eigen vermogen van een vereniging in het district.

In 2002-2003 werd slechts 3,3% van alle bestede middelen van de Rotterdamse verenigingen aan afschrijvingen besteed en slechts 0,2% aan voorzieningen. In geen enkele andere regio liggen beide percentages zo laag.

Indien alle Rotterdamse verenigingen wel zouden afschrijven en voorzieningen zouden treffen ontstaat er m.b.t. de exploitatieresultaten een nog somberder beeld. Het aantal verlieslatende verenigingen (zie tabel 2) zou dan immers nog een stuk hoger liggen dan reeds nu het geval is.

Het bovenstaande in ogenschouw genomen is sprake van een zorgelijke ontwikkeling. Veel complexen binnen de Rotterdamse gemeentegrenzen stammen uit de jaren '70 en zijn dus momenteel danig verouderd. Het moment van nieuwbouw of grootscheepse renovatie komt snel dichterbij maar gezien de bovenstaande cijfers kunnen er problemen verwacht worden bij de financiering van de nieuwbouw / renovatie. Dat de betreffende verenigingen een beroep op de gemeente zullen doen ligt in deze gevallen voor de hand.

De conclusie is duidelijk, het amateurvoetbal stevent in Rotterdam met steeds hogere snelheid op een faillissement af. Het ligt niet in de lijn der verwachting dat de situatie in 2003-2004 verbeterd zal zijn, noch in 2004-2005 zal verbeteren. Een koude sanering staat voor de deur als er niets gedaan wordt.

B. De voetbalverenigingen - Analyse van de vraag

- *Aantallen verenigingen*

Amateurvoetbal Rotterdam	1993	2004	verschil
Aantal verenigingen	103	75	-27%
Aantal leden	28.530	20.925	-27%
Gem. aantal leden per vereniging	277	279	

In 1993 bedroeg het aantal verenigingen in Rotterdam nog 103, anno 2004 is het aantal verenigingen gedaald naar 75. Een vermindering van ruim 25%. Het aantal momenteel bij de KNVB aangesloten leden van voetbalverenigingen in Rotterdam is 20.925. Het aantal leden was in 1993 nog 28.530. Een vermindering van eveneens ruim 25%. Het gemiddeld aantal leden per vereniging was en is derhalve gelijk gebleven: bijna 280.

Op een 5-puntsschaal voor verenigingsomvang die oploopt van minder dan 200 leden tot meer dan 800 leden (zie pagina 9), scoort Rotterdam met gemiddeld 280 het laagst in het district West II. Omdat we ons grotere en vitalere verenigingen ten doel stellen, zal bij gelijkblijvend ledental het aantal verenigingen kleiner worden.

Regio's	Gem. aantal leden	Regio's	Gem. aantal leden
Rotterdam stad	279	Gouda	455
Den Haag stad	299	Alphen-Zoetermeer	515
Zuid-Hollandse eilanden	346	Delft-Westland	574
Randgem. Rotterdam	454	Duin en Bollen	613

Als het aantal verenigingen in Rotterdam terugloopt tot 60 in 2010 (dit is een verdere afname van 20%) dan bedraagt het gemiddelde ledenaantal nóg slechts 349. Rotterdam is dan wel niet meer de laagste van alle regio's en laat Den Haag en de Zuid-Hollandse Eilanden achter zich, maar het gemiddelde van de Rotterdamse randgemeenten en van Gouda (455) wordt echter bij lange na nog niet gehaald, laat staan de hogere gemiddelden van 515 tot 613 in de overige regio's. Om aan dergelijke aantallen te komen zou het aantal voetbalverenigingen respectievelijk 45, 40 en 35 moeten bedragen in plaats van de huidige 75 verenigingen.

Amateurvoetbal Rotterdam	2004	2010	verschil	2010+	2010+	2010+
Aantal verenigingen	75	60	-20%	45	40	35
Aantal leden	20.925	20.925	0%	20.925	20.925	20.925
Gem. aantal leden per vereniging	280	350	+25%	465	525	600

Op grond van de instroomeis van de KNVB kunnen nieuwe verenigingen met 50 leden en 3 teams reeds tot de competitie toetreden, de enige bijkomende voorwaarde is dat ze over accommodatie (een huurovereenkomst met SenR) beschikken. Op de gemeentecomplexen verhuurt SenR velden per speeltijd aan dergelijke beginnende voetbalverenigingen. Het vinden van accommodatie zal moeilijker worden als in het kader van de herstructurering de meeste gemeentecomplexen aan verenigingen in beheer worden gegeven. Kleine zwakke verenigingen zullen voortaan bij grotere en sterkere verenigingen moeten aankloppen om speelruimte te huren. Het gemiddelde ledental zou ook toenemen als de KNVB de instroomeis zou verhogen.

- *Aantallen teams*

In 1983 was het aantal voetbalteams in de KNVB-competitie 1903, in 1993 was het aantal teams 1370 en in 2003 was het 1202. Een procentuele vermindering van 37% over een periode van 20 jaar, waarvan 28% over de eerste en nog eens 9% over de tweede 10 jaar.

Jaar	1983	1993	2003	Totaal
Aantal teams	1903	1370	1202	
Afname	1983=100%	-28%	-9%	-37%
Afname		1993=100%	-12%	-12%

De eerste grote vermindering van 28% leidde in 1995 tot de nota "Ruimte voor sportvelden en veldsporten in Rotterdam" en de constatering dat het sportveldenoverschot (27 velden!) aangehouden diende te worden om de *door de geplande bevolkingsgroei* verwachte toename van het aantal teams op te kunnen vangen. Als ruilprincipe gold bij verplaatsing: een veld voor een veld. Uit de ontwikkeling daarna (zie tabel) valt al op te maken dat het aantal teams nooit is toegenomen omdat de door het toenmalige gemeentebestuur geplande bevolkingsgroei en toename van het aantal inwoners van 5 tot 40 jaar *van 20% in 15 jaar* niet is gerealiseerd.

Prognose 1993-2008	Aantal inwoners 5-40 jaar	Vershil	Verloop 1983-2004	Aantal inwoners 5-40 jaar	Vershil
			1983	275.797	-7%
1993	296.710	(=100%)	1993	296.710	(=100%)
1998	317.403	+7%			
2003	343.353	+16%	2003	295.458	0%
			2004	295.186	0%
2008	355.863	+20%			

In 2005 (peildatum februari) speelden weer iets meer (1224) teams voetbal in competitieverband, na een absoluut dieptepunt in het vorige seizoen van 1202 teams. De vermindering van het aantal teams sinds 1993 met bijna 10% geeft aanleiding om het voetbalveldenoverschot opnieuw in kaart te brengen en een nieuwe prognose te maken van het aantal teams voor de komende 10 jaar. In dat verband is het van belang om ook naar het animoverloop te kijken en op basis van het verleden de juiste veronderstellingen voor de toekomst te maken.

- **Animoverloop**

Een animocijfer dat normaal gesproken het aantal *leden* van voetbalverenigingen per inwoner aangeeft, is geen geschikt kengetal om het verloop van de vraag naar voetbalvelden aan te geven en om deze vervolgens te kunnen confronteren met het aanbod. Een onmiskenbaar gevolg van de toegenomen individualisering in de samenleving is namelijk dat er tegenwoordig meer leden nodig zijn om een team te formeren: vroeger waren 13 leden voldoende, nu zijn er gemiddeld 18 nodig. En de vraag naar voetbalvelden wordt nu eenmaal niet door het aantal leden, maar door het aantal *uit die leden samengestelde teams* bepaald.

De "animo-indicator" uit de nota "Ruimte voor sportvelden en veldsporten" werd ontwikkeld om los van de bevolkingsontwikkeling de animo om te voetballen in verenigingsverband te kunnen volgen, uitgedrukt in aantallen teams om daarmee tevens het effect op de vraag aan te geven.

Aangezien het aantal teams kan afnemen terwijl desondanks het aantal leden gelijk blijft of zelfs toeneemt (zie hiervoor), zullen we de animo-indicator voortaan vraagindicator noemen. Omdat de inwoners van 4 tot 40 jaar de voor voetbal relevante leeftijdsgroep zijn, wordt deze "vraagindicator" voor veldvoetbal uitgedrukt in het aantal teams per 10.000 inwoners van 4 tot 40 jaar.

In 1983 was (zie tabel) de vraag 69, in 1993 46 en in 2003 41 teams per 10.000 inwoners van 4 tot 40 jaar. Een vermindering in de eerste periode van 33% en in de laatste periode van 8%.

Seizoen	Aantal teams (excl.HvH)	Vraag Indicator	Vershil	Vershil
1983-1984	1.903	69,0	(=100%)	
1993-1994	1.370	46,2	-33%	(=100%)
2003-2004	1.202	40,7	-8%	-12%
		Totaal	-41%	-12%

De totale vermindering over 20 jaar van de vraag naar voetbalvelden om in verenigingsverband op te voetballen is wel iets om even bij stil te staan: 41%! Het aantal teams daalde in dezelfde periode met 37% minder sterk (zie vorige pagina) omdat de bevolking in de eerste 10 jaar nog enigszins toenam.

De in de nota "Ruimte voor sportvelden en veldsporten" gemaakte keuze voor het "Meegroeiscenario" was sterk gebaseerd op de overweging dat als het inwonertal tot 2008 zo sterk zou groeien als het toenmalige gemeentebestuur nastreefde, er genoeg sportvelden (over) zouden moeten zijn om in de dan weer sterk toegenomen behoefte te kunnen voorzien. Een sportveld dat eenmaal is ingeleverd krijg je niet gemakkelijk meer terug en zeker niet op dezelfde gunstige plek!

Seizoen	1993-1994	1996-1997	1999-2000	2002-2003	2004-2005
Aantal teams	1.370	1.396	1.341	1.271	1.224
Vraagindicator	46,2	47,4	45,4	42,8	41,5

Tot en met het jaar 1999 bleef de vraag op het voorspelde peil (45 teams) en pas vanaf 2000 is de vraag verder afgenomen tot de huidige 41,5 teams. Sinds de eeuwwisseling tekent zich dus opnieuw een dalende trend af: een vraagvermindering van 10% in 5 jaar of wel van gemiddeld 2% per jaar. Het is wel duidelijk dat voor de komende periode niet meer het "Meegroeiscenario" van toepassing is maar het "Teruggangscenario", ware het niet dat er ook nu beleid in uitvoering is om:

- in Nederland in 4 jaar 10% meer leden voor sportverenigingen te werven, waarmee de dalende trend van de afgelopen 5 jaar in 2008 weer geneutraliseerd zou zijn. Zowel de overheid als de georganiseerde sport spannen zich in om zowel lokaal (gemeente, deelgemeenten, Sportsupport) als nationaal (NOC*NSF en de sportbonden) het sporten in verenigingsverband te stimuleren.
- in Rotterdam meer woningen te bouwen met een toename van de bevolking als gevolg. Tien jaar lang worden 3000 woningen per jaar gebouwd en 1800 gesloopt, d.w.z. per saldo worden er jaarlijks 1200 woningen aan het woningbestand toegevoegd met een gemiddelde woningbezetting van 2. De door het huidige bestuur beoogde bevolkingstoename van 24.000 inwoners (d.w.z. 12.000 inwoners van 5 tot 40 jaar) is niet in de voor de sportveldenmonitor gehanteerde bevolkingsprognose 2017 verwerkt.

Door de gezamenlijke toename door deze gecombineerde beleidsacties eveneens op 2% per jaar te stellen, blijft dankzij een niet verder dalende vraag het aantal teams per 10.000 inwoners van 4 tot 40 jaar gelijk. Dit is het "Stilstandscenario" uit de nota "Ruimte voor sportvelden en veldsporten".

Conclusie

Het aantal *verenigingen* is sinds 1993 met 25% afgenomen (van 103 tot 75) en zal de komende jaren naar verwachting opnieuw met tenminste 20% afnemen (van 75 tot 60).

Het aantal *teams* is sinds 1993 met 12% afgenomen en zal conform de doelstellingen van het herstructureringsproces niet of nauwelijks verder teruglopen.

Het aantal *leden* is sinds 1993 in dezelfde mate als het aantal verenigingen afgenomen en zal in de komende jaren per saldo niet toe- of afnemen.

De *animo* om in verenigingsverband te voetballen is (gemeten in *leden* per 10.000 inwoners) sinds 1993 even sterk teruggelopen als de vraag naar velden om in verenigingsverband op te voetballen (gemeten in *teams* per 10.000 inwoners van 4 tot 40 jaar). Met name gedurende de laatste vijf jaar is de vraag met 12% weer sterk gedaald (van 46 naar 41 teams).

Het is verantwoord om, gezien de beleidsinspanningen om de vraag te stimuleren, voor de komende jaren uit te gaan van een stilstandscenario voor de vraag naar voetbalvelden.

Door de structureel verminderde vraag is de onderbepaling op bepaalde complexen dermate toegenomen dat er na herschikking wederom voetbalvelden ten gunste van andere bestemmingen kunnen worden ingeleverd.

C. De voetbalvelden - Analyse van het aanbod

- *Aantallen voetbalvelden*

Nota Sportvelden:	1994		2004	
Voetbalvelden	201	72%	186	74%
Korfbalvelden	24	9%	21	8%
Handbalvelden	9	3%	9	4%
Hockeyvelden	25	9%	21	8%
honk-/softbalvelden	9	3%	4	2%
Rugbyvelden	2	1%	3	1%
Schoolsportvelden	10	4%	7	3%
Totaal aantal sportvelden	280	100%	239	100%

Het in de nota "Ruimte voor sportvelden en veldsporten in Rotterdam" berekende overschot van sportvelden kwam vrijwel geheel voor rekening van het amateurvoetbal. De analyse beperkte zich toen ook al grotendeels tot de voetbalvelden omdat die bijna 75% van de sportvelden uitmaken. In die situatie is geen verandering gekomen.

Voetbalvelden		verz.geb.	verz.geb.	verz.geb.	verz.geb.
1994-2008	Totaal	C-N-W	Oost	Zuid	Hvlt
		(excl.VOC)			(excl.RET)
AANBOD 1994	201	68	43	77	13
VRAAG 1993	174	51	44	66	13
Overschot	27	17	-1	11	0
prognose 1998	187	56	47	70	14
Overschot	14	12	-4	7	-1
prognose 2003	201	63	46	78	14
Overschot	0	5	-3	-1	-1
prognose 2008	206	68	44	81	13
Overschot	-5	0	-1	-4	0

Het overschot bedroeg in 1993 weliswaar 27 velden, maar als gevolg van de eerder genoemde, door het bestuur nagestreefde bevolkingstoename zou dit overschot bij een gelijkblijvende animo in 2003 naar nul tenderen en in 2008 zelfs tot een tekort van 5 velden leiden. Op macroniveau gold gebaseerd op deze prognose derhalve het principe "een veld voor een veld" zodat bij gedwongen verhuizingen per saldo het aantal velden niet zou verminderen.

Aan het feitelijke verloop (een vermindering!) van het aantal voetbalvelden valt te zien dat er onder invloed van gewijzigde omstandigheden gedurende de laatste jaren buiten het beleidskader van de sportveldennota is getreden. Het huidige aanbod bedraagt 186 velden, dat is 25 velden minder dan in 1994 (zie daarvoor en voor het hiernavolgende ook bijlage 2).

Het aantal voetbalvelden kon dus in de afgelopen jaren vrijwel zonder problemen met 25 worden teruggebracht, dankzij het feit dat het gehele veldenoverschot in 1995 als reserve werd aangehouden om de gevolgen van de voorspelde bevolkingstoename op te kunnen vangen. Toen de bevolkingsgroei definitief uitbleef, kon de gehele reserve bij de bezuinigingsoperatie "Oud voor Nieuw" ingeleverd worden.

De voor 2004 berekende theoretische vraag bedraagt netto 174 voetbalvelden en dat is 12 velden minder dan het huidige aanbod van voetbalvelden. Volgens de sportveldenmonitor is er dus nog steeds (op macroniveau, zie bijlage 2) een groot blijvend voetbalveldenoverschot, ook in de toekomst want de prognose van de vraag tot 2015 is vrijwel ongewijzigd. Uit een nadere analyse van de tekorten en overschotten per complex (op microniveau, zie bijlage A) blijkt dat van het totale overschot er slechts 3 voor de voetbalsport echt niet meer nodig zijn en

naerschikking een andere (sport)bestemming zouden kunnen krijgen. Om de overige (en meer) velden vrij te kunnen spelen is een kostbare herstructurering van en investering in het veldaanbod nodig, waarbij de kosten daadwerkelijk voor de baat uitgaan.

Het huidige overschot kan geheel worden toegeschreven aan de royale toepassing van grassmastervelden (in de jaren 1999 t/m 2003 zijn er 15 op bestaande velden aangelegd), waarmee al zeer veel knelpunten zijn opgelost.

Immers, door op een bestaand *trainingsveld* een grassmasterveld aan te leggen, neemt de bespelingscapaciteit van het veld met 50% toe en door hetzelfde te doen op een *wedstrijdveld* neemt de capaciteit zelfs toe met meer dan 200%. Door de toepassing van grassmastervelden zijn de afgelopen jaren veel tekorten op complexniveau weggenomen. De bespelingscapaciteit van het totale bestaande aanbod is daardoor echter tevens zodanig vergroot, dat er op macroniveau nu opnieuw sprake is van een overschot.

(Zie voor een toelichting op de gehanteerde planningsnormen van sportvelden bijlage G).

Conclusie

Het aantal voetbalvelden is sinds 1995 met bijna 8% verminderd (van 201 tot 186) en zal de komende jaren afhankelijk van de getroffen maatregelen nog verder kunnen verminderen, voor een klein gedeelte door herschikking, maar voor een veel groter deel door een ingrijpende herstructurering die gepaard gaat met forse investeringen.

Behalve aan de aanleg van kunstgrasvelden op grote schaal, dient daarbij ook gedacht te worden aan modernisering en renovatie van de bestaande complexen die voor een groot gedeelte uit de jaren '70 stammen en sterk verouderd zijn. Daarbij komt, zoals we bij de financiële analyse zagen, dat de voetbalverenigingen niet over de middelen beschikken om hun eigen opstallen e.d. ingrijpend te renoveren of door nieuwbouw te vervangen.

- *Verzorgingsgebieden en spreiding van het aanbod*

Vanuit (de spreiding van) het aanbod gezien, werd in de sportveldennota een indeling in verzorgingsgebieden gehanteerd waarbinnen vraag en aanbod in evenwicht dienden te zijn. Behalve in kwantitatief opzicht is de indeling in verzorgingsgebieden ook van belang in verband met kwalitatieve aspecten zoals bereikbaarheid. De deelgemeenten die binnen zo'n verzorgingsgebied vielen, werden uitgenodigd om in projectgroepverband met SenR, OBR en DS+V deel te nemen aan de verplaatsing van sportvelden als gevolg van RO-claims. Het product sportvelden was toen nog stedelijk en op die manier werd met de deelgemeenten het stedelijke sportveldenbeleid gecoördineerd en de spreiding van sportvelden geoptimaliseerd. Het betrof de verzorgingsgebieden Noord/West en Oost op de rechter-maasoever en Zuid en Hoogvliet e.o. op de linker-maasoever. Hoek van Holland is toen niet in deze aanpak meegenomen.

De deelgemeenten binnen een verzorgingsgebied vullen elkaar aan: enerzijds oude binnenstadswijken met weinig groenvoorzieningen zoals sportvelden en anderzijds nieuwe buitenwijken met veel groenvoorzieningen voor een deel ook bedoeld voor de bewoners van de oude wijken. Voor een kwalitatief goed voorzieningenniveau diende nadrukkelijk de vraag naar sportvelden uit de oude wijken te worden meegenomen ter bepaling van het totale aanbod in het verzorgingsgebied. Het criterium dat er geen sportvelden opgeheven worden die een functie hebben voor de oude wijken tenzij er op kortere afstand van de oude wijken alternatieven beschikbaar zijn, was daar het gevolg van.

Nu het sportveldenbeleid met bijbehorende budgetten gedecentraliseerd is en deelgemeenten zelf betalen voor de sportvelden in hun deelgemeentegebied, dient zich de vraag aan of er voortaan evenwicht tussen vraag en aanbod moet zijn binnen een deelgemeentegebied in plaats van binnen het verzorgingsgebied. Het antwoord is en blijft nee, want de vraag uit bijvoorbeeld de deelgemeente Feijenoord openbaart zich niet binnen Feijenoord, maar binnen de deelgemeenten Charlois en IJsselmonde *via de verenigingen aldaar*. De deelgemeenten Feijenoord, Charlois en IJsselmonde dienen er gezamenlijk voor te zorgen dat vraag en aanbod in het totale verzorgingsgebied Zuid in evenwicht zijn. Een analyse per deelgemeentegebied is dus ongewenst, een plan per deelgemeente is zeer goed denkbaar, mits voorafgegaan door een analyse van het totale verzorgingsgebied. Hetzelfde geldt voor de deelgemeenten Delfshaven, Overschie, Noord en Hillegersberg-Schiebroek voor het verzorgingsgebied Centrum-Noord-West en de deelgemeenten Kralingen-Crooswijk en Prins

Alexander voor het verzorgingsgebied Oost (zie voor de huidige indeling in verzorgingsgebieden bijlage 3).

Per complex en per deelgemeente is bezien hoe de tekorten kunnen worden weggewerkt en het overschot voor andere bestemmingen beschikbaar kan komen. In het volgende hoofdstuk Oplossingen worden deze maatregelen per deelgemeente gepresenteerd. Zolang de tekorten niet zijn weggewerkt, zijn de overschotten nodig ter compensatie en kunnen er hooguit 5 velden in heel Rotterdam aan het veldvoetbal worden onttrokken.

- *Herstructurering per verzorgingsgebied*

Per verzorgingsgebied is een hoofdstructuur ontworpen (zie bijlage 4) bestaande uit enerzijds de in de toekomst tot zogenaamde sportclusters te ontwikkelen aangewezen complexen en anderzijds alle voetbalcomplexen met zeer vitale en potentieel vitale voetbalverenigingen waarop en waardoor het toekomstige aanbod zoveel mogelijk gestalte zal moeten worden gegeven.

In het volgende hoofdstuk Oplossingen wordt aangegeven hoe de Regiegroep tot deze selectie is gekomen en hoe het aanbod per verzorgingsgebied zijns inziens ingevuld zal moeten worden. Daarbij is in bepaalde gevallen van reeds bedachte oplossingen dankbaar gebruik gemaakt.

De Regiegroep heeft er de voorkeur aan gegeven om deze oplossingen eerst zelf op te schrijven en door te rekenen en ze daarna aan alle betrokken besturen van deelgemeenten en van verenigingen voor te leggen.

Visie Voetbal Vitaal 2010

Revitalisering en herstructurisering Amateurvoetbal Rotterdam

De Visie

(oktober 2005)

de oplossingen

VI. Oplossingen

A. Verenigingsondersteuning

- *KNVB-classificatie voetbalverenigingen*

KNVB en de G4 gemeenten hebben een convenant gesloten en afgesproken om gezamenlijk te komen tot een integrale en structurele aanpak van verenigingsondersteuning. Onderdeel van deze afspraken is het volgens een KNVB-methodiek classificeren van verenigingen. Verenigingen worden verdeeld in een drietal categorieën: (zeer) vitale verenigingen, potentieel vitale verenigingen en (niet vitale) probleemverenigingen, met en zonder potentie in verband met het feit dat de benadering van deze verenigingen anders zal zijn².

Cat.	Soort vereniging	Ondersteuning
A.	(zeer) vitale verenigingen	re- /pro-actief incidenteel
B.	Potentieel vitale verenigingen • met potentie /ambities • zonder potentie /ambities	pro-actief /programmatisch reactief
C.	(niet vitale) probleemverenigingen • met potentie • zonder potentie	pro-actief /programmatisch /verplicht reactief

Ad A

Verenigingen uit de A-categorie zullen worden gepositioneerd als voorbeeldclub, waarmee 'volg' effecten worden beoogd. Bij toewijzing van ondersteuning naar aanleiding van hulpvragen van dit type verenigingen kan een hoge mate van zelfwerkzaamheid worden verwacht met als gevolg dat de intensiteit van ondersteuning relatief laag is.

Ad B.

De B-categorie is de grootste van de drie. De verenigingen in deze categorie hebben relatief kleine problemen, zijn relatief gezond, maar hebben nog wel verbeterpunten. In eerste aanleg wordt deze categorie pro-actief benaderd. Om de beschikbare capaciteit zo effectief mogelijk in te zetten wordt binnen de categorie onderscheid gemaakt tussen verenigingen met en zonder potentie en ambities.

Ad C.

Binnen de C-categorie wordt onderscheid gemaakt tussen probleemverenigingen op basis van potentie. Probleemverenigingen waarin geen toekomst zit, zullen in principe geen ondersteuning krijgen, behalve bij het zoeken naar een fusiepartner.

De KNVB heeft de uitkomsten van de classificatie volgens de eigen methodiek, aan de hand van de eigen criteria financiële positie, financiële betalingen aan KNVB, aantallen tuchtzaken, wedstrijdzaken en voetbaltechnische zaken, getoetst aan de inzichten van de andere deelnemers van de Regiegroep Voetbal, Stichting Sportsupport en SenR.

Op basis van een gezamenlijk onderschreven set criteria (de KNVB-criteria met daaraan toegevoegd stabiliteit van het bestuur, financiële betalingen aan de gemeente, betekenis voor de buurt en de relatie met scholen, spreiding door de stad) zijn de Rotterdamse verenigingen ingedeeld in de categorieën (potentieel) vitaal (24 clubs), normaal gezond (37 clubs) en kansloos (14 clubs). Deze indeling dient als leidraad voor de in de volgende hoofdstukken gegeven oplossingen en uitwerkingsmogelijkheden per verzorgingsgebied. Uit de voorstellen kan min of meer worden afgeleid om welke verenigingen het gaat. Het is niet de bedoeling de indeling ter discussie te stellen, verenigingen kunnen de indeling slechts beïnvloeden door hun gedrag en hun omstandigheden te verbeteren en/of hun ambities bij te stellen. In grove lijnen komt het erop neer, dat geïnvesteerd zal worden in verenigingen met potentie en dat verenigingen zonder overlevingskansen worden begeleid bij het zoeken naar een fusiepartner en het daaropvolgende fusieproces.

---

² Integrale en structurele aanpak verenigingsondersteuning KNVB en G4, *KNVB*, 2004

Voor de verenigingen zonder overlevingskansen geldt dat ze

- òf financieel zeer zwak zijn,
- òf schulden bij de gemeente of derden hebben en feitelijk failliet zijn,
- òf tuchtrechtelijke problemen met de voetbalbond hebben,
- òf een te klein (kleiner dan 6) aantal teams hebben om zelfstandig te kunnen voortbestaan,
- òf een combinatie van de bovenstaande eigenschappen vertonen.

- *Stichting Rotterdam Sportsupport*

Een toenemend aantal verenigingen kampt met structurele problemen op het gebied van organisatie, kader en financiën. Gezien het belang voor de Rotterdamse samenleving om de sportverenigingen in Rotterdam te ondersteunen, is Rotterdam Sportsupport eind 2002 door de gemeente Rotterdam (en mede op aandringen van de sportbonden) opgericht. Rotterdam Sportsupport is hét servicepunt voor Rotterdamse sportverenigingen, die zijn aangesloten bij een door het NOC*NSF erkende sportbond.

Rotterdam Sportsupport stelt zich ten doel de Rotterdamse sportverenigingen te ondersteunen bij het bedrijfsmatiger en professioneler gaan opereren en functioneert daarbij als netwerkorganisatie. Langs deze weg wordt het sportnetwerk in heel Nederland en specifiek in Rotterdam en omgeving benut en verder ontwikkeld.

Een belangrijk product van Rotterdam Sportsupport is de 'tijdelijke inzet van een professional'. Een vereniging draaiende houden lijkt tegenwoordig steeds meer op het runnen van een bedrijf. Door hulp van een verenigingsondersteuner, krijgt de vereniging praktische kennis, begeleiding en een helpende hand in huis. Er kan bijvoorbeeld hulp worden geboden bij het aantrekken van meer vrijwilligers en nieuwe leden, het betrekken van jeugd bij de vereniging of het opstellen van een sponsorplan

Om dubbel werken in ondersteunende inzet naar clubs te voorkomen en efficiënter met de in Rotterdam beschikbare inzet om te gaan, is een samenwerkingsverband op operationeel werkniveau (de stuurgroep) met Sportsupport en KNVB aangegaan. Hierin zijn tussen beide organisaties concrete afspraken gemaakt en richtlijnen benoemd inzake verenigingsondersteuning. Op hoofdlijnen komt het erop neer dat de bij beide organisaties beschikbare informatie en ondersteuningscapaciteit wordt gebundeld en in elkaars verlengde wordt gelegd. Met elkaar wordt bezien hoe de situatie bij de Rotterdamse amateurvoetbalverenigingen ervoor staat, welke inzet wenselijk is en wie daarin welke rol gaat vervullen.

De voornaamste winstpunten van deze afstemming in werkprocessen zijn:

- Gelijke informatie: men weet van elkaar hoe de situatie bij de afzonderlijke clubs is;
- Gezamenlijke diagnose: met elkaar wordt een diagnose gesteld op basis waarvan eventuele inzet wordt bepaald;
- Integrale aanpak: in samenspraak wordt bepaald wat er bij welke club aan inzet wordt gepleegd;
- Afstemming inzet: vanuit ieders eigen verantwoordelijkheid wordt bepaald wat ieders inzet daarbij is.

Bijkomend effect is dat richting de clubs met één mond wordt gesproken, wat onduidelijkheid en mogelijke tegenstrijdigheid in het ondersteuningsaanbod voorkomt.

B. Herstructurering van het amateurvoetbal

- *Algemene uitgangspunten*

Een belangrijk aspect van de herstructurering van het amateurvoetbal zijn de algemene uitgangspunten die gehanteerd worden bij de kwantitatieve en kwalitatieve aanpassing van het aanbod aan de vraag. De meeste daarvan zijn hardware-achtig en kwantitatief van aard. Ze betreffen echter ook steeds meer de organisatorische en sociaal-culturele aspecten van het amateurvoetbal. Samen vormen ze de voetbalvisie 2010 die ten grondslag ligt aan het onderhavige plan van aanpak voor de gezondmaking van het amateurvoetbal in Rotterdam.

- Kunstgras heeft de toekomst.

Trainingsveldtekorten worden zoveel mogelijk weggewerkt door kunstgrasvelden aan te leggen op bestaande wedstrijdgrasvelden of trainingsvelden. De beoogde eindsituatie waarin alle benodigde trainingscapaciteit in kunstgras is uitgevoerd wordt op die manier reeds voor meer dan de helft gerealiseerd. Voor heel Rotterdam zou het in die eindsituatie op basis van de huidige gegevens om ca. 80 kunstgrasvelden gaan, ten opzichte van het huidige aantal van 25 betekent dat dat er nog 55 zouden moeten worden aangelegd. Met 80 kunstgrasvelden is de capaciteit voor wedstrijden eveneens 80 velden groot. Voor heel Rotterdam zijn dan nog 55 wedstrijd(gras)velden nodig om de totale behoefte af te dekken. Behalve dat deze macroberekening het totale effect van het op grote schaal toepassen van kunstgras aardig illustreert, zal in werkelijkheid op microniveau per complex en per verzorgingsgebied de aanpassing van het aanbod aan de vraag de nodige voeten in de aarde hebben. De opbrengsten zullen niet altijd opwegen tegen de hoge kosten, het spelen van wedstrijden op kunstgras vergt een complete cultuuromslag, evenals gewijzigde beheerconstructies en het niet langer exclusief over een "eigen" veld of zelfs een "eigen" complex kunnen beschikken. Door kunstgras komt door de onbeperkte speelcapaciteit ook de gewoonte om wedstrijden alleen in het weekend en in het winterseizoen te spelen en niet door de weeks en in de zomer onder druk te staan. De huidige organisatorische behoefte aan wedstrijd(veld)en dient in dit licht gezien te worden als een maximum van de vraag naar voetbalvelden. Het op basis van de huidige macrogegevens berekende totaal van 135 voetbalvelden (80 kunstgrasvelden en 55 natuurgrasvelden) is dus tevens een maximum voor heel Rotterdam. Op het microniveau van de deelgemeenten en de verzorgingsgebieden zal de berekende maximumbehoefte verhoudingsgewijs hoger zijn.

- Gemeentecomplexen verdwijnen.

De gemeente verhuurt tegen lage prijzen op zogenaamde gemeentecomplexen speeltijden, waardoor kleine (beginnende) verenigingen zich van de voor toetreding tot de competitie benodigde accommodatie kunnen voorzien. Er spelen echter in toenemende mate kleine (zieltogende) verenigingen die het op een complex in eigen beheer niet meer (zouden) redden. Omdat gemeentecomplexen zodoende niet als kweekvijver maar als sterfhuis voor zwakke clubs fungeren en bovendien veel van deze complexen aangewezen zijn als locatie voor de ontwikkeling van sportclusters, zullen kleine verenigingen voortaan bij een andere grote vereniging als onderhuurder moeten gaan spelen of liever nog met zo'n vereniging samengaan.

- Nieuwe beheervormen ontstaan.

Op nieuwe sportclusters zal in de toekomst (het eerst op sportcluster Varkenoord) een beheerder (publiek of privaat) belast zijn met het toewijzen van uren aan kleine en middelgrote verenigingen, die niet langer het alleengebruik van bepaalde velden hebben, en het verhuren van uren voor extra gebruik door vaste en incidentele huurders, door zowel sportverenigingen als scholen en buurtverenigingen. Slechts op die manier is een optimaal gebruik mogelijk van een in principe onbeperkt beschikbare sportaccommodatie. Hier dringt zich een vergelijking op met overdekte sporthallen, die een duidelijk van de sportvelden afwijkende beheervorm kennen. Aan bepaalde verenigingen zal gevraagd worden in bepaalde ontwikkelingen het voortouw te nemen, waardoor ze behalve huurder ook uitvoerder van beleid worden.

- Investerings lokken banken.

In de hockeysport is het spelen op kunstgras in tegenstelling tot het veldvoetbal vrijwel algemeen verplicht. Dat betekent dat hockeyverenigingen reeds in een vroeg stadium met de

aanleg van kunstgrasvelden te maken kregen. Gemeenten rekenden het niet tot hun taak om voor een dergelijke kostbare accommodatie te zorgen, tenzij de verenigingen bereid waren een kostendeekkende huur te betalen. Veelal vond men goedkopere financieringsconstructies door bij bevriende banken leningen af te sluiten en zelf in kunstgrasvelden te investeren en de gemeenten borg te laten staan. De huur bleef ongewijzigd, maar nu voor de onderliggende grond. Het is de vraag of alle voetbalverenigingen dezelfde ondernemingszin aan de dag zullen leggen en of de gemeente ervoor voelt om zoveel waarborgen voor geldleningen te verstrekken terwijl de banken risicoloos hun winsten opstrijken. Met een collectieve aanpak (een meerjareninvesteringsplan voor kunstgrasvelden) vallen waarschijnlijk voordelen te behalen, bij de leveranciers en bij de financiers. De verenigingen zullen eraan moeten wennen kostendeekkende uurtarieven te gaan betalen. Er dient gemeentebreed een nieuwe tarievenbeleid voor sportvelden te komen, het oude tariefstelsel is sterk verouderd en houdt geen rekening met de nieuwste technische ontwikkelingen.

- Handhaving huurvoorwaarden e.d.

Ter verbetering van het betalingsgedrag van voetbalverenigingen en in het kader van de gezondmaking van het veldvoetbal zal streng de hand worden gehouden aan het nakomen van de huurvoorwaarden, waaronder het zich houden aan de betalingstermijnen van de huurnota's: 33% dient eind oktober te zijn betaald, 67% eind februari en 100% eind juni. Bij nog openstaande schulden aan het eind van het verenigingsjaar, wordt voor het volgende jaar geen nieuwe huurovereenkomst aangegaan. Verenigingen waarbij ondersteuning gebleken is ineffectief te zijn of verenigingen die ontkennen in een uitzichtloze positie te verkeren en bovendien geen ondersteuning willen om uit die situatie te geraken, zullen door gerichte maatregelen zoals tot opheffing worden gedwongen dan wel tot fusie worden aangezet.

C. Herstructurering sportvelden per verzorgingsgebied

- *Verzorgingsgebied Centrum-Noord-West (bijlage B)*

Delfshaven

In heel Delfshaven zijn twee voetbalcomplexen.

Op het complex aan de Essenburgsingel spelen Jai Hind en R.F.C. 2000. Er is een overschot van één wedstrijdveld, hetgeen voor deze verenigingen betekent dat op dit voor de oude stadswijken gunstig gelegen complex ledengroei een belangrijke doelstelling moet zijn, desnoods door een fusie met een zwakke vereniging aan te gaan.

Op het gemeentecomplex Vreelust aan de Spaansegweg zullen de komende tijd de grootste veranderingen plaatsvinden. Het voetbalcomplex maakt deel uit van het verder te ontwikkelen sportcluster Vreelust, waarvan ook de sportieve vernieuwingsplek, het zwembad en de sporthal deel van uit gaan maken.

Twee van de drie voetbalverenigingen die op het voetbalcomplex spelen, leiden een kwijnend bestaan en de derde vereniging "RVV Delfshaven" is door de deelgemeente aangewezen als de potentieel vitale, relatief sterke vereniging die met de nodige professionele ondersteuning van KNVB, Sportsupport en deelgemeente tot een multiculturele voetbalvereniging moet worden omgevormd. Activitas, Real Parbo en FC Maense moeten in principe allen onderdeel gaan uitmaken van deze vereniging. Besprekingen, die onder leiding van de deelgemeente plaatsvinden, zullen duidelijkheid moeten geven over de vorm waarin deze doelstelling gerealiseerd gaat worden. De Regiegroep juicht deze ontwikkeling toe en wil slechts benadrukken dat wat hem betreft in verband met de bereikbaarheid kinderen voorrang op jongeren en volwassenen dienen te krijgen om op Vreelust te mogen sporten.

Ten behoeve van de profvoetballers van Sparta wordt op Vreelust een trainingsveld aangelegd en voor de softbalvereniging is ook ruimte nodig. Dat gaat ten koste van het aantal wedstrijdvelen. Op het laatste aanwezige natuurgrasveld zal in de komende jaren een kunstgrasveld worden aangelegd om ook aan de trainingsbehoefte van de amateurvoetballers tegemoet te komen en toekomstige ontwikkelingen mogelijk te maken.

Conclusie

In Delfshaven kan het bestaande overschot van één wedstrijdveld op het gemeentecomplex Vreelust aangewend worden voor verbreding van het sportcluster Vreelust. Van de twee nog resterende wedstrijdgrasvelden wordt er één benut voor de aanleg van een kunstgrasveld waarmee het trainingstekort wordt opgelost en er één ter beschikking gesteld van de honkbal/softbalsport.

Op het voetbalcomplex Essenburgsingel is eveneens een overschot van één wedstrijdveld. De beide daar spelende verenigingen dienen uitdrukkelijk naar uitbreiding van het ledental te streven, aangezien onderbespeeling op deze gunstig gelegen locatie maatschappelijk onaanvaardbaar is.

Centrumgebied

In het Centrumgebied bevinden zich geen voetbalvelden. De inwoners van het Centrumgebied zijn voor hun behoefte aan voetbalvelden aangewezen op voetbalverenigingen die over accommodaties beschikken in de omringende deelgemeenten.

Overschie

In Overschie zijn vier complexen, waarvan er voor twee aanpassingen nodig zijn.

Op het complex Overschiese Kleiweg spelen A.V.S. en Germinal. Deze verenigingen zijn met elkaar in gesprek om te gaan fuseren. De Regiegroep wil aan een sneller verloop van dit proces een voorwaardelijke bijdrage leveren door in het bestaande reële veldentekort (één wedstrijdveld en twee trainingsvelden) te voorzien door de aanleg te bespoedigen van 2 kunstgrasvelden op de huidige 2 wedstrijdvelen. Het blijvende tekort van één wedstrijdveld kan slechts organisatorisch worden opgevangen door binnen de fusieclub minder teams op zondag competitiewedstrijden te laten spelen.

Het gemeentecomplex aan de Van der Duijn van Maasdamweg moet van de 9 velden er nog 5 afstaan, dit betreft de laatste taakstellende fase van de jongste bezuinigingsoperatie. D.J.S.C.R., G.G.K., Zestienhoven en Nationale Nederlanden komen gezamenlijk op het nieuwe, sterk verkleinde complex te spelen. De aanleg van 3 kunstgrasvelden op 3 bestaande wedstrijdsvelden is noodzakelijk om per saldo de 5¼ velden in te kunnen leveren. Om deze bezuiniging voor SenR (en nieuwe opbrengsten door herbestemming van de grond voor het OBR) te kunnen realiseren is dus nog een investering van drie kunstgrasvelden nodig. De overige van de huidige bespelers Garuda en G.L.Z. verhuizen voorlopig naar een ander gemeentecomplex.

Garuda, dat heeft overwogen te gaan stoppen, verhuist per 1 augustus 2005 naar het gemeentecomplex Krabbendijkestraat in Charlois.

G.L.Z. en Anadolu (zie ook bij Charlois) gaan in 2006 spelen op het complex Gordelweg in Noord. Een fusie tussen beide clubs is vooralsnog onbespreekbaar gebleken.

Zowel V.O.B. (Zuiderlaan), als H.W.D. (Kleinpolderplein) hoeven niet weg in verband met R.O.-claims voor infrastructuur zolang geen alternatieven worden geboden binnen hetzelfde gebied. Op het complex Kleinpolderplein wordt een kunstgrasveld aangelegd om in het trainingstekort te voorzien. Op het complex Zuiderlaan wordt een kunstgrasveld aangelegd ter vervanging van de bestaande trainingsaccommodatie.

E.D.S. (Spaansepolder) heeft geen capaciteitsproblemen meer sinds daar een grassmasterveld werd aangelegd.

Conclusie

In Overschie wordt met de aanleg van drie kunstgrasvelden op het complex aan de Van der Duijn van Maasdamweg voorzien in voldoende trainingsaccommodatie en kunnen de laatste vijf velden van de bezuinigingstaakstelling bij het Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam (OBR) worden ingeleverd. Op het complex aan de Overschiese Kleiweg blijft ondanks de aanleg van twee kunstgrasvelden op de bestaande twee wedstrijdsvelden een tekort van één wedstrijdsveld bestaan. Dit tekort kan niet anders dan door organisatorische maatregelen worden weggenomen. Op de complexen Kleinpolderplein en Zuiderlaan worden op bestaande velden kunstgrasvelden aangelegd om te voorzien in voldoende trainingsaccommodatie.

Noord

In Noord zal ook een sportcluster tot ontwikkeling komen bestaande uit alle nu reeds in het Roel Langerakpark aanwezige gemeentelijke en particuliere sportvoorzieningen: het sportcluster Roel Langerakpark/ Neptunus. De beide voetbalcomplexen aan de Abraham van Stolkweg gaan ook deel uit maken van het sportcluster en zullen worden samengevoegd. Voetbalvereniging Neptunus krijgt in 2005 een nieuw hoofdveld van rubberingestrooid kunstgras. Beide voetbalverenigingen Noorderkwartier en Neptunus hoeven niet noodzakelijkerwijs te fuseren om de voordelen te plukken van een betere benutting van de totaal beschikbare capaciteit. De op beide complexen nog bestaande ¾-trainingsvelden zullen worden vervangen door een kunstgrasveld voor beide verenigingen. De Regiegroep verwacht niet dat een nauwere samenwerking vanzelf zal gaan en zal verenigingsondersteuning inzetten om het samenwerkingsproces soepel te laten verlopen.

Een half veld komt beschikbaar voor het vestigen van een openbaar toegankelijk kunstgras trapveldje "buiten de hekken".

De voetbalverenigingen Voorwaarts, Blijdorp en Centro Portugues spelen momenteel op het gemeentecomplex aan de Gordelweg. In verband met de opheffing van gemeentecomplexen in de toekomst en het in beheer geven van deze complexen aan nieuwe verenigingen, is daar op termijn geen plaats meer voor dergelijke kleine verenigingen. Wellicht dat deze verenigingen op moeten gaan in de nieuwe fusieclubs die de voormalige gemeentecomplexen, zoals Gordelweg en Vreelust gaan bespelen. Blijdorp heeft reeds te kennen gegeven niet onwelwillend tegenover fusievoorstellen te staan. G.L.Z. (uit Overschie) en Anadolu (uit Charlois) zullen zeer waarschijnlijk op korte termijn ook op het complex Gordelweg gaan spelen. Kenmerkend voor bijna al deze verenigingen is dat ze klein en zwak zijn en nauwelijks het hoofd boven water kunnen houden. De Regiegroep verwacht dan ook dat ze zonder maatregelen binnen afzienbare tijd zullen ophouden te bestaan. Het koste wat het kost overleefd houden van deze verenigingen heeft volgens de Regiegroep geen zin. De vraag is of het complex Gordelweg een sterfhuis wordt of een kraamkamer voor een nieuwe fusieclub.

Conclusie

In Noord ontstaat een tekort van 2 trainingsvelden op het complex Gordelweg zodra er een nieuwe fusieclub van ca. 40 teams gaat spelen. Dit tekort kan worden opgeheven door op 2 wedstrijd velden kunstgrasvelden aan te leggen. Het dan nog bestaande tekort van 2 wedstrijd velden is het gevolg van het feit dat alle verenigingen voornamelijk hun wedstrijden op zondag spelen. Op zaterdagen blijven 3 van de 4 beschikbare wedstrijd velden ongebruikt en op zondagen zijn er wel 6 wedstrijd velden nodig. Dit probleem kan slechts worden opgelost door organisatorische wijzigingen, zoals het spelen van competitiewedstrijden op andere dagen dan op zondag. Het overschot op zaterdagen zal tevens minder worden als het aantal jeugdteams gaat toenemen.

Hillegersberg-Schiebroek

In Hillegersberg-Schiebroek is een overschot van wedstrijd velden dat ingeleverd zou kunnen worden na een zodanige herschikking van verenigingen dat er complexen leeg komen te staan. Bepaalde complexen zijn met name interessant als woningbouwlocatie voor het OBR. Het complex van S.M.V.-Hillegersberg staat bovenaan het lijstje van OBR. Om deze locatie en eventueel nog een tweede locatie vrij te spelen zijn meerdere uitwerkingen mogelijk. Allerlei varianten zijn al genoemd, afhankelijk van de beoogde doelstellingen.

De Regiegroep is van mening dat met het verplaatsen van S.M.V.-Hillegersberg naar het complex Hazelaarweg van Schiebroek '94 en het verplaatsen van Leonidas naar het complex Duivestein van v.v. Duivesteyn aan de meeste verlangens wordt voldaan. Om deze verenigingen daar te kunnen herbergen is de aanleg van 1 kunstgrasveld op het complex Hazelaarweg nodig en de aanleg van 2 kunstgrasvelden op het complex Duivestein. Er komen dan twee complexen aan de Ballegooijsingel (S.M.V.-Hillegersberg) en aan de Erasmussingel (Leonidas) met een oppervlakte van in totaal 6 velden (bruto ca. 60.000 m²) vrij voor herontwikkeling door het OBR. De Regiegroep betreurt het dat voor v.v. Leonidas door met name het project Randstadrail niet aan verplaatsing valt te ontkomen, omdat het gunstig gelegen is voor jeugdige leden uit de oude wijken van Noord. De bereikbaarheid verslechtert met name voor deze groep aanzienlijk en er is geen redelijk alternatief aanwezig. Op beide genoemde complexen wordt nog een kunstgrasveld aangelegd ter vervanging van de bestaande trainingsvelden.

V.O.C. heeft op het gedeelte van het complex, waarvan de grond in eigendom van de vereniging is, een tekort van één trainingsveld, dat kan worden weggenomen door voor eigen rekening op één van de wedstrijd velden een kunstgrasveld aan te leggen.

Op het complex Nieuw Terbregge beschikt Sparta BVO over 2 trainingsvelden die daarvoor speciaal door de gemeente zijn aangelegd. Sparta-amateurs en Aeolus kampen met een tekort van één trainingsveld, dat verholpen kan worden door de aanleg van een kunstgrasveld. Ter vervanging van het laatste bestaande trainingsveld wordt een tweede kunstgrasveld aangelegd.

Conclusie

In Hillegersberg-Schiebroek is het mogelijk om voor herontwikkeling door het OBR 6 velden in te leveren. Door verhuizing van S.M.V.-Hillegersberg naar het complex Hazelaarweg waar Schiebroek '94 speelt en verhuizing van Leonidas naar het complex Duivestein waar v.v. Duivesteyn speelt, worden hun beider complexen (aan de) Ballegooijsingel en Erasmussingel "vrijgespeeld".

De investering die daarvoor gedaan moet worden, is de aanleg van vijf kunstgrasvelden, drie op het complex Duivestein en twee op het complex Hazelaarweg. Om dit laatste complex in de toekomst uit te kunnen breiden zal de windhondenrenbaan verplaatst moeten worden. Op het complex Nieuw Terbregge is de aanleg nodig van 2 kunstgrasvelden om te voorzien in voldoende trainingsaccommodatie w.o. het trainingstekort van Sparta-amateurs.

- *Verzorgingsgebied Oost (bijlage C)*

Kralingen-Crooswijk

In Kralingen-Crooswijk zijn twee locaties aangewezen die in de komende jaren tot sportcluster ontwikkeld kunnen worden, te weten Boszoom en De Esch.

In het sportcluster Boszoom bevinden zich de voetbalcomplexen Boszoom-Noord en Boszoom-Zuid. Op elk van beide complexen is sprake van een tekort van één trainingsveld. Met de aanleg van 2 kunstgrasvelden op het complex Boszoom-Zuid en 1 kunstgrasveld op het complex Boszoom-Noord ter uitbreiding en ter vervanging van de bestaande trainingscapaciteit wordt voorzien in voldoende trainingsaccommodatie. Door het overschot aan wedstrijdcapaciteit op het complex Boszoom-Zuid, bestaat de mogelijkheid om ten koste van het aantal voetbalvelden uit te breiden met andere veldsporten (zoals bijvoorbeeld Victoria hockey, tennis en/of cricket) of met andere sportvoorzieningen passend in het omvangrijke sportcluster Boszoom.

Enkele zwakke voetbalverenigingen op het complex Boszoom-Zuid dienen extra aandacht te krijgen om te komen tot een sterke vereniging die de ontwikkeling moet gaan trekken. Op het complex Boszoom-Noord is voetbalvereniging V.V.O.R. daarvoor nadrukkelijk kandidaat. Wellicht moet deze vereniging zijn invloed ook naar het complex Boszoom-Zuid gaan uitstrekken.

Het toekomstige Sportcluster De Esch zal uitsluitend bestaan uit het getransformeerde gemeentecomplex (aan het) Toepad. In de directe omgeving van dit complex zullen geen andere sportvoorzieningen (meer) te vinden zijn. Voor hockeyvereniging Leonidas wordt in verband met woningbouwplannen op de huidige locatie vervangende ruimte gezocht op het complex Toepad, evenals voor het buitensportcentrum van de Erasmus Universiteit Rotterdam (EUR). Door de aanleg van 2 kunstgrasvelden ten behoeve van de voetbalverenigingen Kralingen en S.D.V. is het mogelijk om van de 9½ voetbalvelden er 6½ in te leveren, voor hockey (4) en voor de EUR (2½).

Belangrijkste bespeler van deze laatste velden wordt de studentenvoetbalvereniging Antibarbari die zal verhuizen van het Langepad (complex van H.O.V.) naar het Toepad. Daarmee is tevens het capaciteitstekort van 2 velden (een wedstrijdveld en een trainingsveld) op het H.O.V.-complex aan het Langepad in het Kralingsebos opgeheven.

Voor 2 kleine en zwakke verenigingen (Hermandad en N.O.C.) die niet op het Toepad kunnen blijven, is elders ruimte beschikbaar:

Voor Hermandad bij H.O.V. met voor deze omnisportvereniging meer mogelijkheden in de buurt voor andere sporten in het Kralingse Bos en op de atletiekbaan Langepad, en voor N.O.C. als mogelijke fusiepartner van Swift Boys op het complex Boszoom-Zuid.

Conclusie

In Kralingen-Crooswijk zijn weinig knelpunten. In voldoende trainingsaccommodatie op de complexen Boszoom-Noord en –Zuid wordt voorzien door de aanleg van in totaal 3 kunstgrasvelden op het complex Toepad door de aanleg van 2 kunstgrasvelden. De overschotten van wedstrijdvelden kunnen in de beide toekomstige sportclusters Boszoom en De Esch benut worden voor en door andere veldsporten, zoals hockey (Victoria en Leonidas) en meerdere buitensporten (EUR), zoals tennis, rugby en cricket. Enkele zwakke verenigingen vragen om extra aandacht en begeleiding naar sterke fusiepartners.

Prins Alexander

In Prins Alexander doen zich nog slechts enkele knelpunten voor nadat daar in de afgelopen periode een groot aantal grassmastervelden is aangelegd om de grootste capaciteitsproblemen op te lossen.

Bij voetbalvereniging C.K.C. in Kralingseveer bestaat al reeds lang een knelpunt dat slechts opgelost kan worden door uitbreiding met een veld op grondgebied van Capelle aan de IJssel. Op Rotterdams grondgebied is slechts ruimte om door de aanleg van 1 kunstgrasveld in de nodige trainingscapaciteit te voorzien, maar voor het wedstrijdgebruik is er geen oplossing.

Het capaciteitsprobleem is ontstaan doordat de gemeente Capelle voor de nieuwe bewoners van de nieuwbouwwijk Capelle-West geen veldsportvoorzieningen heeft aangelegd. Tot op heden is deze buurgemeente ongevoelig gebleken voor het Rotterdamse argument dat 70% van de leden van C.K.C. in Capelle aan de IJssel woonachtig is en dat een evenredige bijdrage aan de oplossing van het probleem op zijn plaats zou zijn.

In Ommoord is op het complex Zwansnesse nog sprake van een trainingstekort dat wordt opgelost door de aanleg van 1 kunstgrasveld.

Voetbalvereniging Xerxes DZB heeft op het complex Wollefoppenpark een tekort van één trainingsveld, een parkeerprobleem en ambitieuze nieuwbouwplannen voor een verenigingsaccommodatie. Het trainingstekort wordt opgelost door de aanleg van 1 kunstgrasveld. Door uitbreiding met de velden van hockeyvereniging O.M.H.C. zijn alle overige plannen te verwezenlijken. De gewenste uitbreiding ten koste van hockeyvereniging O.M.H.C. is mogelijk als O.M.H.C. de nieuwe bewoner wordt van het nieuw aan te leggen complex in Nesselande. Deelgemeentelijke goedkeuring van deze plannen werd nog niet verkregen.

De regiegroep neemt stelling tegen de eventuele komst van een 'zorgboulevard' bij het IJsseland Ziekenhuis, waardoor het voetbalcomplex Oosterflank en de florerende voetbalvereniging Alexandria '66 zouden moeten wijken. Dit lijkt de Regiegroep geen goede ontwikkeling, noch in Prins Alexander, noch in Capelle aan de IJssel is immers alternatieve ruimte aanwezig om deze forse ingreep volledig te compenseren.

Conclusie

In Prins Alexander zijn nog twee lastige knelpunten. Het sportveldentekort van C.K.C. op het complex Kralingseveer valt zonder de medewerking van buurgemeente Capelle aan de IJssel niet op te lossen. Het ruimtetekort op het complex Wollefoppenpark, voor de oplossing waarvan voetbalvereniging Xerxes DZB de plannen en de financiering gereed heeft, is slechts oplosbaar als de deelgemeente medewerking verleent aan de daarvoor noodzakelijke verplaatsing van hockeyvereniging O.M.H.C. naar Nesselande.

Om in bestaande trainingstekorten te voorzien is de aanleg van 3 kunstgrasvelden nodig.

- *Verzorgingsgebied Zuid (bijlage D)*

IJsselmonde

In IJsselmonde zal het eerste sportcluster van Rotterdam, Varkenoord, tot ontwikkeling worden gebracht. De deelgemeente IJsselmonde verzocht reeds langer om een integraal herinrichtingsplan voor het voetbalcomplex Varkenoord en heeft sinds de sportvelden wijkgebonden zijn in de planvorming het voortouw genomen. Kern van het plan is dat het voetbal door gerichte maatregelen teruggedrongen wordt op iets meer dan de helft van het complex en dat op de vrijkomende ruimte andere (sport)functies gerealiseerd worden. Door per saldo 5 kunstgrasvelden meer aan te leggen hebben de toekomstige gebruikers van het complex Varkenoord voldoende aan 10 velden, zodat 8½ velden voor andere activiteiten dan voetbal benut kunnen worden. De Regiegroep verwacht dat gaande het planproces en door de invoering van een nieuwe beheervorm de fusies en samenwerking van de grond komen die nodig zijn om het project te doen slagen.

Op een sportcluster zal een (private of publieke) beheerder c.q. parkmanager voor een efficiënt gebruik van de aanwezige capaciteit de speeltijden toewijzen en verhuren. Voor de meeste verenigingen zal het niet langer mogelijk zijn om over een eigen veld te beschikken.

Voetbalvereniging D.R.L. zal na het vertrek van SC Zuiderpark, dat voorlopig bij B.Z.C.'95 op het voetbalcomplex De Vaan gaat spelen, op het eigen complex aan de Spinozaweg wederom met onderbepeling te maken krijgen. De vereniging wil die verhelpen met het realiseren van een autonome groei van het ledenbestand door een zaterdagafdeling senioren te starten. Als dit niet binnen twee jaar tot het gewenste resultaat leidt, valt opnieuw aan inplaatsing van een tweede vereniging niet te ontkomen. Een trainingstekort waar dan op termijn weer sprake van zal zijn, wordt verholpen met de aanleg van 1 kunstgrasveld.

Op het voetbalcomplex aan de Smeetslandseweg kan het bestaande capaciteitstekort van één wedstrijdveld en één trainingsveld gedeeltelijk worden weggenomen door nog een wedstrijdveld in een kunstgrasveld om te zetten. Het dan nog resterende tekort van een wedstrijdveld zal door organisatorische maatregelen en een goede samenwerking tussen de voetbalverenigingen De Zwervers en L.M.O. opgelost moeten worden.

Conclusie

In IJsselmonde zal de realisering van een sportcluster op het complex Varkenoord gepaard gaan met een aanzienlijke vermindering van het aantal voetbalvelden. Door de aanleg van vijf extra kunstgrasvelden is het mogelijk alle huidige gebruikers plus voetbalvereniging Hillesluis op het nieuwe sportcluster onder te brengen. Het complex Hillesluis komt beschikbaar voor een andere bestemming. Op het complex Spinozaweg wordt in verband met de toekomstige uitbreiding van de vraag voorzien in voldoende trainingsaccommodatie door de aanleg van één kunstgrasveld. Op het complex Smeetslandseweg is in verband met een capaciteitstekort van twee velden de aanleg van één kunstgrasveld noodzakelijk.

Feijenoord

In Feijenoord bevinden zich geen voetbalvelden. Bewoners van Feijenoord zijn voor hun behoefte aan voetbalvelden aangewezen op voetbalverenigingen die in Charlois en IJsselmonde over accommodaties beschikken.

Charlois

In Charlois zal het sportcluster Zuiderpark tot ontwikkeling gebracht worden. Vier voetbalcomplexen zullen deel uit maken van het sportcluster, te weten De Vaan, Spartaan, COAL/Oldegaarde en het vierde complex aan de Oldegaarde in de westelijke uitloper van het Zuiderpark, D.E.H. Musschen.

Het Zuiderpark is centraal gelegen voor de oude stadswijken van Charlois en Feijenoord en voor de nieuwbouwwijken van Charlois. Het ligt voor de hand dat in de komende jaren een geleidelijke concentratie van sportvelden in het Zuiderpark zal gaan plaatsvinden. Op de lange termijn is het de bedoeling van de deelgemeente om de voetbalcomplexen T.O.G.R. en Krabbendijkestraat aan de Charloise Lagedijk vrij te maken voor herontwikkeling door het OBR. Op de korte termijn zijn er echter investeringen nodig met dus een mogelijk risico van kapitaalvernietiging.

Niet te overzien valt hoever dit proces in 2010 zal zijn gevorderd. De Regiegroep heeft niet geprobeerd een eindplaatje van ver na 2010 te schetsen, wetende dat er tussentijds op weg naar het eindplaatje allerlei voorlopige overgangssituaties denkbaar zijn, maar ook dat zich in de loop der tijd een geheel andere eindsituatie kan aftekenen.

Eindplaatje:

Er zal ingezet worden op een drietal sterke verenigingen aan de Oldegaarde en één (met instemming van de deelgemeente) multiculturele c.q. allochtone vereniging. Spartaan '20 zal hoe dan ook de eerste en sterkste peiler zijn. Daarnaast moet ingezet worden op nog 2 verenigingen (D.E.H. Musschen en een nieuwe fusievereniging), die Spartaan als voorbeeld moeten nemen om net zo sterk en vitaal te worden. Om dit te bereiken zijn naast de ondersteuningstrajecten van KNVB en Sportsupport meerdere opties gericht op verplaatsingen en fusies mogelijk.

De Regiegroep is van mening dat D.E.H. Musschen nadrukkelijk een autonome groei van het ledental moet nastreven of op zoek moet naar een fusiepartner (COAL is als meest waarschijnlijke vereniging in de overzichten opgenomen). Het complex COAL moet worden samengevoegd met het gemeentecomplex Oldegaarde, waarop enkele nieuwe verenigingen gaan spelen (C.V.V.-Mercurius en Pretoria). De multiculturele voetbalvereniging Kocatepe kan verhuizen van het complex COAL/Oldegaarde naar het voetbalcomplex De Vaan, waardoor deze vereniging dichterbij de oude wijken van Feijenoord komt te spelen, waar het merendeel van zijn leden vandaan komt. BZC en Zuiderpark verhuizen in omgekeerde richting van voetbalcomplex De Vaan naar COAL/Oldegaarde.

Omstandigheden die op de korte en middellange termijn tot tijdelijke oplossingen aanleiding kunnen geven:

Verplaatsing van zowel B.Z.C. '95 als SC Zuiderpark naar het complex COAL/Oldegaarde zal op termijn voor deze verenigingen beter zijn dan de gezamenlijk bespeling van voetbalcomplex De Vaan, waar hun eigen voorkeur nu naar uit gaat en wat voorlopig voor de duur van één jaar toegestaan is.

Een fusie van Anadolu met G.L.Z. (uit Overschie) is vooralsnog onbespreekbaar gebleken. Anadolu heeft een ledenbestand met veel leden uit Noord. Beide verenigingen gaan al dan niet na fusie in 2006 aan de Gordelweg in Noord spelen.

De Egelantier Boys is een kleine vereniging en speelt op het gemeentecomplex Krabbendijkestraat. Op de middellange termijn zal een verhuizing naar de Oldegaarde onvermijdelijk zijn, maar op korte termijn kan hij om in het trainingstekort te voorzien terecht bij de huidige buurman, T.O.G.R.

Garuda (uit Noord) heeft te kennen gegeven ook op het gemeentecomplex Krabbendijkestraat te willen gaan spelen.

In het tekort aan trainingsvelden op de complexen in Charlois wordt voorzien door op bestaande wedstrijdsvelden in totaal 6 kunstgrasvelden aan te leggen.

Conclusie

In Charlois zal door de centrale ligging van het Zuiderpark voor zowel de oude wijken van Charlois en Feijenoord als de nieuwe wijken een concentratie van voetbalverenigingen in het vernieuwde Zuiderpark plaatsvinden. Uit die concentratie zullen fusies voortkomen, zodat in de toekomst vier grote, sterke en vitale verenigingen vier moderne voetbalcomplexen aan de Oldegaarde in het grote sportcluster Zuiderpark zullen bespelen. Er resteren nog enkele kleine voetbalcomplexen elders in Charlois, maar de meeste (Wielewaal, Schulpweg, T.O.G.R., Krabbendijkestraat en Anadolu) verliezen uiteindelijk hun voetbalfunctie en komen beschikbaar voor andere (sport)bestemmingen. Om extra capaciteit op de complexen in het Zuiderpark te creëren is de aanleg nodig van drie kunstgrasvelden op het gemeentecomplex Oldegaarde en van één kunstgrasveld op de complexen D.E.H. Musschen en De Vaan. Op het complex Heijplaat wordt eveneens een kunstgrasveld aangelegd.

- *Verzorgingsgebieden Hoogvliet e.o. en Hoek van Holland (bijlage E)*

Hoogvliet

In Hoogvliet ontstaat door de opheffing per 1 juli 2005 van de voetbalvereniging RET een veldenoverschot dat door de deelgemeente zal worden benut voor andere veldsporten. Gedacht moet daarbij worden aan tennis, cricket en rugby.

Pernis

In Pernis zal één nieuw voetbalcomplex aangelegd worden op de locatie Robbenoord (een voormalig volkstuintencomplex). De oude complexen komen vrij voor woningbouw. Voor de beide voetbalverenigingen in Pernis is de aanleg van 2 wedstrijdvelden en 2 kunstgrasvelden nodig, ongeacht of ze samengevoegd worden of zelfstandig voort blijven bestaan. Toch verdient het volgens de Regiegroep uit het oogpunt van efficiëntie de voorkeur als beide verenigingen zouden fuseren. D.O.T.O. en Excelsior Pernis zijn in gesprek over samenvoeging van beide verenigingen dan wel over een vergaande vorm van samenwerking.

Hoek van Holland

In Hoek van Holland doet zich een soortgelijke situatie voor als in Pernis. De deelgemeente wil voor beide voetbalverenigingen Hoekse Boys en Hoek van Holland één van de bestaande voetbalcomplexen (dat van Hoekse Boys) verder ontwikkelen voor gezamenlijke bespeling. Dat is mogelijk door de aanleg van 2 kunstgrasvelden op het bestaande trainingsveld en een wedstrijdveld. Onduidelijk is of de deelgemeente ook aanstuurt op een fusie. Alhoewel minder efficiënt is een fusie echter ook hier niet beslist noodzakelijk.

Rotterdam Totaal

In Rotterdam is in totaal op dit moment een overschot van 33 wedstrijdvelden, maar ook een tekort van 30 trainingsvelden. Door de in bovenstaande maatregelen voorgestelde aanleg van in totaal 48 kunstgrasvelden is het tekort aan trainingsvelden geheel verholpen en zijn alle dan nog bestaande trainingsvelden van gras of zand vervangen door kunstgras. Daardoor kan uiteindelijk een aantal van 50 velden aan de bestemming voetbal worden onttrokken. In de diverse gebieden zien we dat een groot deel van deze velden (20= 40%) weer een sportbestemming krijgt, maar ook dat een nog groter deel (30= 60%) naar het OBR teruggeboekt wordt om in herontwikkeling te worden genomen. Hierdoor worden de opbrengsten verkregen die nodig zijn om investeringen in kunstgrasvelden c.a. te bekostigen. Zoals we hebben gezien gaan ook hier de kosten voor de baat uit.

Overzicht voorgestelde maatregelen:

Verzorgingsgebied	Wedstrijdvelden (overschotten)	Trainingsvelden (tekorten)	Kunstgrasvelden (aan te leggen)	Voetbalvelden (herbestemmen)
Deelgemeente				
Centrum-Noord-West	+12	-10	17	11,5
Delfshaven	+2	-1	1	0
Overschie	+4	-5	6	5,25
Noord	+2	-1	3	0,5
Hillegersberg-Schiebroek	+4	-3	7	5,75
Oost	+5	-5	8	7,25
Kralingen-Crooswijk	+6	-2	5	6,75
Prins Alexander	-1	-3	3	0,5
Zuid	+10	-12	15	17,75
IJsselmonde	+3	-6	8	8,5
Feijenoord	0	0	0	0
Charlois	+7	-6	7	9,25
Pernis	+2	-2	4	2,25
Hoogvliet	+2	0	0	6,25
Hoek van Holland	+2	-1	4	3
Rotterdam Totaal	+33	-30	48	48

Visie Voetbal Vitaal 2010

Revitalisering en herstructurisering Amateurvoetbal Rotterdam

De Visie

(oktober 2005)

de bijlagen

INHOUDSOPGAVE

Bijlage 1	Prognoses aantal inwoners per verzorgingsgebied
Bijlage 2	Vraag en aanbod voetbalvelden en vraagprognoses
Bijlage 3	Indeling in verzorgingsgebieden
Bijlage 4	Hoofdstructuur per verzorgingsgebied
Bijlage A	Vraag & Aanbod 2005 voetbalvelden per complex
Bijlage B	Mutaties Vraag & Aanbod verzorgingsgebied Centrum-Noord-West
Bijlage C	Mutaties Vraag & Aanbod verzorgingsgebied Oost
Bijlage D	Mutaties Vraag & Aanbod verzorgingsgebied Zuid
Bijlage E	Mutaties Vraag & Aanbod verzorgingsgebied Hoogvliet e.o. en Hoek van Holland
Bijlage F	Vraag & Aanbod 2010 voetbalvelden per complex
Bijlage G	Voetbalvelden en planningsnormen
Kaart I	Verzorgingsgebied Centrum-Noord-West
Kaart II	Verzorgingsgebied Oost
Kaart III	Verzorgingsgebied Zuid
Kaart IV	Verzorgingsgebied Hoogvliet e.o. en Hoek van Holland

Bijlage 1: Prognoses aantal inwoners per verzorgingsgebied.

Bijlage 1

Aantal inwoners 5-40 jaar	Totaal	verz.	Verz.	verz.	verz.
	Rotterdam	gebied	Gebied	gebied	gebied
	(excl. HvH)	C-N-W	Oost	Zuid	Hoogvlt
Werkelijk verloop 1983-2004					
1983	275.797				
1993	296.710	114.581	62.927	98.059	21.143
1996	294.268				
1999	295.468				
2002	296.914	113.758	63.174	101.386	18.596
2003	295.458				
2004	295.186				
Prognose 1993-2008					
1993 (werkelijk)	296.710 100%	114.581 100%	62.927 100%	98.059 100%	21.143 100%
1998	317.403 107%	124.513 109%	66.300 105%	103.900 106%	22.690 107%
2003	343.353 116%	140.773 123%	64.580 103%	114.670 117%	23.330 110%
2008	355.863 120%	151.863 133%	61.960 98%	120.130 123%	21.910 104%
Prognose 2002-2017					
2002 (werkelijk)	296.914 100%	113.758 100%	63.174 100%	101.386 100%	18.596 100%
2005	296.135 100%	114.762 101%	63.521 101%	101.884 100%	15.968 86%
2010	296.512 100%	112.593 99%	64.319 102%	103.522 102%	16.078 86%
2015	297.900 100%	119.070 105%	59.017 93%	102.970 102%	16.843 91%

Bijlage 2: Vraag en aanbod voetbalvelden en vraagprognoses.

Bijlage 2

Voetbalvelden Vraagprognose 1993-2008	Totaal Rotterdam	verz.geb. C-N-W	verz.geb. Oost	verz.geb. Zuid	verz.geb. Hvlt
	(excl.HvH)	(excl.VOC)			(excl.RET)
AANBOD 1994	201	68	43	77	13
VRAAG 1993	174	51	44	66	13
overschot	27	17	-1	11	0
Prognose 1998	187	56	47	70	14
overschot	14	12	-4	7	-1
Prognose 2003	201	63	46	78	14
overschot	0	5	-3	-1	-1
Prognose 2008	206	68	44	81	13
overschot	-5	0	-1	-4	0

Voetbalvelden Aanbodvermindering 1994-2004	Totaal Rotterdam	verz.geb. C-N-W	verz.geb. Oost	verz.geb. Zuid	verz.geb. Hvlt	verz.geb. HvH
		(excl.VOC)			(incl.RET)	
AANBOD 1994	211	68	43	77	15	8
AANBOD 2004	186	57	43	63	15	8
verschil	25	11	0	14	0	0

Voetbalvelden Vraagprognose 2004-2015	Totaal Rotterdam	verz.geb. C-N-W	verz.geb. Oost	verz.geb. Zuid	verz.geb. Hvlt	verz.geb. HvH
		(excl.VOC)			(incl.RET)	
AANBOD 2004	186	57	43	63	15	8
VRAAG 2004	174	54	43	65	12	6
overschot	12	3	0	-2	3	2
Prognose 2010	174	53	43	66	12	6
overschot	12	4	0	-3	3	2
Prognose 2015	175	56	40	66	13	6
overschot	11	1	3	-3	2	2

Biilage 3**Indeling in verzorgingsgebieden****Biilage 4****Hoofdstructuur per verzorgingsgebied.**

Maasoever		Verzorgingsgebied	Deelgemeente/Wijkraad	Sportcluster	Voetbalveldencomplex	clubs	clubs	
Rechter Maasoever (RMO)		"dgm.sportcluster"						met potentie
1. Hoek van Holland		"Rondgang"						
2. Centrum-Noord-West		Centrumraad Noord	Roel Langerakpark	geen	Stolkweg (Neptunus) Stolkweg (Noorderkwartier)			
		Hillegersberg-Schiebroek	Schiebroekse Polder		geen voetbal Duivestein Nieuw Terbregge V.O.C.		Duivesteyn Sparta Zestienhoven DJSCR Delfshaven	
		Overschie		geen	v.Duijn v.Maasdamweg			
		Delfshaven	Vreelust	Vreelust	Vreelust			
3. Oost		Kralingen-Crooswijk	De Esch Boszoom		Toepad Boszoom-Zuid Boszoom-Noord Woudestein H.O.V.		Kralingen V.V.O.R. Excelsior R Alexandria '66 H.O.V. Xerxes DZB	
		Prins Alexander	"Oosterflank"		Oosterflank Wollefoppenpark			
4 Zuid		Feijenoord Charlois	Zuiderpark	geen	geen Oldegaarde/COAL Spartaan '20 DEH Musschen		Spartaan '20 T.O.G.R. DEHMusschen Transvalia	
Linker Maasoever (LMO)		IJsselmonde	Varkenoord		TOGR / Krabbendijkestraat Transvalia Varkenoord Smeotlandseweg Spinozaweg		Sc Feyenoord De Zwervers DRL	
5 Hoogvliet e.o.		Hoogvliet Pernis	"Botreep" "Robbenoord"		Botreep Pastorieijk		Rijnmond Hvit Sport Excelsior P	

2005 (februari 2005)		Organisatorische behoeft berekening cf. normering			VRAAG				AANBOD					Overschot/tekort		
Complex	Naam	Wedstrijd	Wedstrijd	Train- ning	Cultuur- techn. (gebr.eenh.)	Wed- strijd	Train- ning	Totaal	Cultuur- techn. (gebr.eenh.)	Wed- strijd	Beide	Train- ning	Totaal	Wed- strijd	Train- ning	Totaal
		ZA	ZO													
Centrum-Noord-West																
E10 (gem.complex)	Vreelust	1,39	2,20	1,61	1.453	2	2	4	1.650	3	-	1	4	1	-1	0
C33	Essenburgsingel	1,05	1,60	1,14	1.038	2	1	3	1.400	2	1	0	3	1	0	1
Totaal Delfshaven					2.491	4	3	7	3.050	5	1	1	7	2	-1	1
D30	Spaanse Polder	1,63	0,80	1,10	863	2	1	3	1.050	1	1	0	2	0	0	0
D31	Kleinpolderplein	0,87	1,20	0,92	827	1	1	2	800	2	-	0,5	2,5	1	-1	0
D32	Zuiderlaan	0,38	0,80	0,49	440	1	0,5	1,5	350	1	-	0,25	1,25	0	0	0
D33	Maasdamweg	5,05	3,20	3,49	3.246	5	3	8,5	3.000	9	-	1,25	10,25	4	-2	2
D42	Overschie Kleiweg	1,70	2,40	1,88	1.656	3	2	5	950	2	-	0,25	2,25	-1	-2	-3
Totaal Overschie					7.032	12	8	20	6.150	15	1	2,25	18	4	-5	-1
E10 (gem.complex)	Gordelweg	0,15	2,20	0,95	970	2	1	3	1.200	4	-	0,5	4,5	2	-1	1
E31	Steeds Hooger	0,38	0,80	0,54	463	1	1	1,5	400	1	-	0,25	1,25	0	0	0
E32	Stolkweg	1,30	1,40	1,14	973	2	1	3	550	1	-	0,75	1,75	-1	0	-1
E33	Neptunus	1,10	0,60	0,83	667	1	1	2	800	2	-	0,75	2,75	1	0	1
Totaal Noord					3.073	6	4	10	2.950	8	-	2,25	10	2	-1	1
F30	Ballegooijsingel	0,95	1,00	0,79	629	1	1	2	950	2	-	0,75	2,75	1	0	1
F31	Duivestein	0,97	1,20	0,88	761	1	1	2	1.600	4	-	1	5	3	0	3
F33	Hazelaarsweg	2,18	0,60	1,32	1.111	2	2	4	1.100	2	-	1	3	0	-1	-1
F35	Erasmussingel	2,72	1,20	1,66	1.494	3	2	5	1.300	2	1	0	3	0	-1	-1
F36	Nieuw Terbregge	2,30	2,40	1,93	1.733	3	2	5	1.650	3	-	1	4	0	-1	-1
	<i>Sparta BVO</i>			2,00	1.200	2	2	2	1.200			2	2	0	0	0
F38	<i>V.O.C. (part.)</i>	4,07	3,60	2,80	2.321	4	3	7	2.100	3	2	0,25	5,25	1	-1	0
	<i>wv. Gemeentelijk</i>	2,00		2,00	1.200	2	2	4	1.200	0	2	0	2	0	0	0
Totaal Hilligersberg-Schiebroek excl. VOC					8.128	12	12	24	9.000	13	3	5,75	22	4	-3	1
Totaal Centrum-Noord-West		26,1	23,6	24,7	20.724	34	26	60	21.150	41	5	11	57	12	-10	2
Oost																
H30	H.O.V.	0,98	2,40	1,33	1.226	3	1	4	1.050	1	1	0	2	-1	0	-1
H31	Woudestein	2,20	0,60	1,25	1.023	2	2	4	1.950	1	2	0	3	1	0	1
	<i>Excelsior BVO</i>			1,00	600	1	1	1	600			1	1	0	0	0
H33 (gem.complex)		3,05	2,00	2,11	2.092	3	2	5	3.150	7	-	2,5	9,5	4	0	4
H35	Boszoom Zuid	3,82	1,80	2,49	2.295	4	3	7,0	2.350	5	1	0,75	6,75	2	-1	1
H36	Boszoom Noord	3,72	1,00	2,05	1.762	4	2	6	1.650	3	1	0,25	4,25	0	-1	-1
Totaal Kralingen-Crooswijk					8.998	16	11	27	10.750	17	5	4,5	27	6	-2	4
J30	Kralingseveer	2,78	1,40	1,85	1.443	3	2	5	1.050	1	1	0	2	-1	-1	-2
J31	Oosterflank	4,30	0,60	2,22	1.717	5	2	7	2.350	3	2	0	5	0	0	0
J32	Zwansnesse	2,45	1,20	1,57	1.270	3	2	5	1.400	2	1	0,25	3,25	0	-1	-1
J33	Wollefoppenpark	3,65	1,40	2,13	1.871	4	2	6	1.550	3	1	0	4	0	-1	-1
J34	Zevenkamp	1,62	0,80	1,15	977	2	1	3	1.350	1	1	0,5	2,5	0	0	0
Totaal Prins Alexander					7.278	17	10	27	7.700	10	6	0,75	17	-1	-3	-4
Totaal Oost		28,6	13,2	19,2	16.276	33	21	54	18.450	27	11	5	43	5	-5	0
Zuid																
N10 (gem.complex)	Varkenoord				-			-	850	1	-	1	2	1	1	2
N32	Lombardijen	0,60	-	0,30	311	1	0,3	1	500	2	-	0	2	1	0	1
N33	D.H.Z.	0,83	1,20	0,83	710	1	1	2	750	3	-	0	3	2	-1	1
N34	Feijenoord voetbal	2,28	1,40	1,50	1.249	3	2	5,0	1.800	3	1	0,25	4,25	1	-1	0
	<i>Fejenoord BVO</i>			1,00	800	1	1	1	800			1	1	0	0	0
N35	Overmaas	2,22	1,20	1,42	1.182	2	2	4,0	600	2	-	0,25	2,25	0	-2	-2
N36	Varkenoord (EB)	0,65	1,60	0,86	781	2	1	3	250	1	-	0	1	-1	-1	-2
N39	Maasstad Tediro	0,77	1,60	0,90	825	2	1	3	500	2	-	0	2	0	-1	-1
N30	Smetslandsseweg	5,35	1,20	2,91	2.527	6	3	9	2.700	3	2	0,25	5,25	-1	-1	-2
N31	Hillesluis	1,52	1,20	1,25	1.220	2	1	3	600	2	-	0,25	2,25	0	-1	-1
N38	Spinozaweg	4,62	1,80	2,30	1.967	5	2	7,3	2.050	4	1	0,5	5,5	0	-1	-1
Totaal IJsselmonde					11.572	24	15	39	11.400	23	4	3,5	31	3	-6	-3
P10 (gem.complex)	Oldegaarde	0,88	1,60	0,99	893	2	1	3	1.050	3	-	0,25	3,25	1	-1	0
P11 (gem.complex)	Krabbendijkstraat	1,32	-	0,56	551	2	1	3	1.050	3	-	0,25	3,25	1	-1	0
P31	T.O.G.R.	1,85	-	0,96	845	2	1	3	900	3	-	0	3	1	-1	0
P32	Transvalia	0,85	1,60	0,91	918	2	1	3	1.350	1	1	0,25	2,25	0	0	0
P33	Anadolu	0,07	1,60	0,53	560	2	1	3	650	2	-	0,25	2,25	0	-1	-1
P36	Schulpweg	-	0,80	0,30	311	1	0,3	1,3	600	2	-	0,25	2,25	1	0	1
P37	Wielewaal	1,10	2,00	1,21	1.152	2	1	3,2	1.050	3	-	0,25	3,25	1	-1	0
P38	D.E.H. Musschen	1,53	1,60	1,33	1.152	2	2	4	1.550	3	1	0	4	2	-1	1
P40	Spartaan '20	3,35	1,60	1,98	1.617	4	2	6	2.050	1	2	0	3	-1	0	-1
P42	BZC	0,15	0,80	0,40	407	1	0,4	1,4	950	2	-	0,5	2,5	1	0	1
P44	Coal	0,30	2,00	0,77	790	2	1	3,0	800	2	-	0,25	2,25	0	-1	-1
P45	Heijlplaat	0,65	0,60	0,64	554	1	1	1,6	800	1	-	0,5	1,5	0	0	0
Totaal Charlois					9.750	23	13	36	12.800	26	4	2,75	33	7	-6	1
Totaal Zuid		30,9	25,4	23,9	21.322	47	27	74	24.200	49	8	6	63	10	-12	-2
Hoogvliet e.o.																
R31	Excelsior Pernis	2,07	-	1,00	844	2	1	3	1.100	3	-	0	3	1	-1	0
R32	D.O.T.O.	1,47	-	0,71	630	2	1	3,0	900	3	-	0,25	3,25	1	-1	0
Totaal Pernis					1.474	4	2	6	2.000	6	-	0,25	6	2	-2	0
S32	Meeuwenplaat	1,05	1,60	1,10	1.006	2	1	3	1.150	1	1	-	2	0	0	0
S34	Rijmond/HGT	3,03	-	1,41	1.094	3	1	4,4	2.600	3	1	0,25	4,25	1	0	1
S35	R.E.T.	-	0,40	0,20	192	1	0,2	1,2	650	2	-	0,25	2,25	1	0	1
Totaal Hoogvliet					2.292	6	3	9	4.400	6	2	0,5	9	2	0	2
Totaal Hoogvliet e.o.		7,6	2,0	4,4	3.766	10	5	15	6.400	12	2	1	15	4	-2	2
Hoek van Holland																
T31+T34	Hoekse Boys	2,20	-	1,06	898	2	1	3	1.350	3	-	1,5	4,5	1	0	1
T32	Hoek van Holland	1,57	1,00	1,15	929	2	1	3	750	3	-	0	3	1	-1	0
Totaal Hoek van Holland		3,8	1,0	2,2	1.827	4	2	6	2.100	6	0	1,5	8	2	-1	1

2010		Organisatorische vraag cf. normering				VRAAG				AANBOD					Overschot/tekort		
Verzorgingsgebied		Aantal teams	Wed- strijd		Training	Cultuur- techn. (gebr.eenh.)	Aantal velden			Cultuur- techn. (gebr.eenh.)	Aantal velden				Wed- strijd	Training	Totaal
Complex	Naam vereniging		ZA	ZO			Wed- strijd	Training	Totaal		Wed- strijd	Kunst- gras	Training	Totaal			
Centrum-Noord-West																	
C10 Vreelust	Delfshaven	15	0,87	1,20	0,88	758				2.200	2	1	1	4	1	-1	0
	Sparta BVO				1,00	800											
	Real Parbo	5	0,52	0,20	0,43	384											
	Activitas	4		0,80	0,30	311											
	Maense	4	0,60		0,35	338					-2	1	0	-1			
Sportcluster	Vreelust	28	1,99	2,20	2,96	2.591	2	3	5		0	2	1	3	0	0	0
Overige (veld)sporten	Sofbal										1	0	0	1			
C33 Essenburgsingel	Jai Hind	13	0,60	1,20	0,69	594				1.400	2	1	0	3	1	0	0
	R.F.C. 2000	5	0,45	0,40	0,45	444											
		18	1,05	1,60	1,14	1.038	2	1	3		2	1	0	3	1	0	0
Totaal Delfshaven		46				3.629	4	4	8		2	3	1	6	1	0	0
D33 Maasdaweg	Zestienhoven	29	3,30	0,00	1,51	1.267				3.000	9	0	1,25	10,25	4	-2	2
	G.G.K.	6	0,90	0,00	0,40	430					-3	3	0	0			
	D.J.S.C.R.	4	0,00	0,80	0,30	311											
	Nat. Nederlanden	1	0,15	0,00	0,10	96											
Terugboeken naar OBR											-4	0	-1,25	-5,25			
Restant bezuinigingstaakstelling: 5 velden		40	4,35	0,80	2,31	2.104	5	3	8		2	3	0	5	0	0	0
D42 Overschie Kleiweg	A.V.S.	15	0,80	1,40	1,05	897				950	2	0	0,25	2,25	-1	-2	-3
	Germinal	13	0,90	1,00	0,83	759					-2	2	0	0			
		28	1,70	2,40	1,88	1.656	3	2	5		0	2	0,25	2,25	-1	0	-1
D30 Spaansepolder	E.D.S.	21	1,63	0,80	1,10	863	2	1	3	1.050	1	1	0	2	0	0	0
D31 Kleinpolderplein	H.W.D.	14	0,87	1,20	0,92	827	1	1	2	800	2	0	0,5	2,5	1	-1	0
											-1	1	0	0			
		14	0,87	1,20	0,92	827	1	1	2		1	1	0,5	2,5	1	1	2
D32 Zuiderlaan	V.O.B.	8	0,38	0,80	0,49	440	1	0,5	1	350	1	0	0,25	1,25	0	0	0
											-1	1	0	0			
		8	0,38	0,80	0,49	440	1	1	2		0	1	0,25	1,25	0	0	0
Totaal Overschie		111				5.890	12	8	20		4	8	1	13	0	1	1
E10 Gordelweg	Voorwaarts	6	0,15	1,00	0,45	466	1	0,5	1,5	1.200	4	0	0,5	4,5	2	-1	2
	Blijdorp	4	0,00	0,80	0,30	311	1	0,3	1,3								
	Centro Portugues	2	0,00	0,40	0,20	192	1	0,2	1,2								
	G.L.Z.*	15	0,70	1,60	0,88	831	2	0,9	2,9								
	Anadolu*	9	0,07	1,60	0,53	560	2	0,5	2,5		-2	2	0	0			
		36	0,92	5,40	2,36	2.360	6	2,4	8,4		2	2	0,5	4,5	-2	0	-2
E32 Stolkweg	Noorderkwartier	20	1,30	1,40	1,14	973	2	1	3	550	1	0	0,75	1,75	-1	0	-1
											0	1	-1,5	-0,5			
E33 Stolkweg (Neptunus)	Neptunus	14	1,10	0,60	0,83	667	1	1	2	1.450	1	1	0,75	2,75	1	1	2
Sportcluster Roel Langerakpark		34	2,40	2,00	1,97	1.640	3	2	5		2	2	0	4	1	0	1
E31 Steeds Hooger	Steeds Hooger	8	0,38	0,80	0,54	463	1	0,5	1,5	400	1	0	0,25	1,25	0	0	0
Totaal Noord		78				4.463	10	5	15		5	4	0,75	10	-1	0	-1
F31 Duivestein	Duivestein	16	0,97	1,20	0,88	761	1	1	2	1.600	4	0	1	5	3	0	3
	Leonidas*	30	2,72	1,20	1,66	1.494	3	2	5		-2	3	-1	0			
		46	3,69	2,40	2,54	2.255	4	3	7		2	3	0	5	1	0	1
F33 Hazelaarweg	Schiebroek '94	23	2,18	0,60	1,32	1.028	2	1	3	1.100	2	0	1	3	0	-1	-1
Eventuele uitbreiding ter plaatse van windhondenrenbaan	S.M.V.-H'berg*	16	0,95	1,00	0,79	629	1	1	2		-1	2	-1	0			
		39	3,13	1,60	2,11	1.657	3	2	5		1	2	0	3	0	0	0
F36 Nieuw Terbregge	Sparta	26	2,00	1,20	1,33	1.111	2	1	3	2.850	3	0	1	4	0	-1	-1
	Sparta BVO				2,00	1.200		2	2		0	0	2	2	0	0	0
	Aeolus	8	0,30	1,20	0,60	622	1	1	2		-1	2	-1	0			
		34	2,30	2,40	3,93	2.933	3	4	7		2	2	2	6	1	0	1
F38 V.O.C.	Y.O.C.	62	4,07	3,60	2,80	2.321	2	1	3	3.300	3	0	0,25	3,25	1	-1	0
Aanleg kunstgrasveld op eigen wedstrijdveld											-1	1	0	0			
Gemeentelijk							2	2	4		0	2	0	2	0	0	0
		62	4,07	3,60	2,80	2.321	4	3	7		2	3	0,25	5,25	1	0	0
F30 Ballegooijsingel	(S.M.V.-H'berg)									950	2	0	0,75	2,75	1	0	1
F35 Erasmussingel	(Leonidas)									1.300	2	1	0	3	0	-1	-1
Terugboeken naar OBR											-4	-1	-0,75	-5,75			
											0	0	0	0	0	0	0
Totaal Hillegersberg-Schiebroek excl.VOC		119				6.845	12	11	23		5	9	2	16	2	0	2
Totaal Centrum-Noord-West		354				20.827	38,0	27,4	65		16	24	5	45	2	1	2

Bijlage C

2010		Organisatorische vraag cf. normering				VRAAG				AANBOD				Overschot/tekort			
Verzorgingsgebied		Aantal teams	Wed- ZA	strijd ZO	Training	Cultuur- techn. (gebr.eenh.)	Aantal velden			Cultuur- techn. (gebr.eenh.)	Aantal velden			Wed- strijd	Trai- ning	Totaal	
Complex	Naam vereniging						Wed- strijd	Train- ning	Totaal		Wed- strijd	Kunst- gras	Train- ning				Totaal
Oost																	
H30 HOV	H.O.V.	11	0,98	0,20	0,63	473	1	1	2	1.050	1	1	0	2	-1	0	-1
	Hermandad*	2	0,30	0,00	0,20	192	1	0	1								
			13	1,28	0,20	0,83	665	2	1	3		1	1	0	2	0	0
H31 Woudestein	Excelsior R	24	2,20	0,60	1,25	1.023	2	2	4	2.550	1	2	1	4	1	0	1
	Excelsior BVO				1,00	600		1	1								
		24	2,20	0,60	2,25	1.623	2	3	5		1	2	1	4	1	0	0
H33 Toepad	Kralingen	13	0,80	1,00	0,76	658	1	1	2	3.150	7	0	2,5	9,5	4	0	4
	S.D.V.	13	1,95	0,00	0,80	872	2	1	3		-6	2	-2,5	-6,5			
		26	2,75	1,00	1,56	1.530	3	2	5		1	2	0	3	0	0	0
Overige (veld)sporten Erasmus Universiteit Sportcluster	Leonidas (hockey)	11	0,00	2,20	0,70	753	2	1	3		4	0	0	4	0	0	0
	Antibarbari*									2	0	0,5	2,5				
	De Esch	37	2,75	3,20	2,26	2.283	3	2	5				9,5				0
H36 Boszoom Noord	V.V.O.R.	32	3,42	0,00	1,50	1.199	4	2	6	1.650	3	1	0,25	4,25	0	-1	-1
	Zwarte Pijl	7	0,30	1,00	0,55	563	1	1	2		-1	1	0	0			
		39	3,72	1,00	2,05	1.762	4	2	6		2	2	0,25	4,25	0	0	0
H35 Boszoom Zuid	Swift Boys	16	1,30	0,60	0,91	730	2	1	3	2.350	5	1	0,75	6,75	2	-1	1
	N.O.C.*	5	0,00	1,00	0,35	370	1	1	2								
	P.K.C. '85	14	1,08	1,20	0,88	906	1	1	2								
	Boszoom	11	1,43	0,00	0,71	659	2	1	3		-4	2	-0,75	-2,75			
		46	3,81	2,80	2,85	2.665	4	3	7		1	3	0	4	0	0	0
Overige (veld)sporten Sportcluster	Victoria									2	0	0,75	2,75				
	Boszoom	85	7,53	3,80	4,9	4.427	8	5	13				11				0
Totaal Kralingen-Crooswijk		148				8.245	15	11	26		6	10	1	17	1	0	0
J30 Kralingsveer uitbreiding op grondgebied Capelle kostenverdeling R'dam 30% - Capelle 70%	C.K.C.	36	2,78	1,40	1,85	1.443	3	2	5	1.050	1	1	0	2	-1	-1	-2
		36	2,78	1,40	1,85	1.443	3	2	5		-1	1	0	0	-1	0	0
J31 Oosterflank	Alexandria '66	44	4,30	0,60	2,22	1.658	5	2	7	3.100	3	2	0	5	0	0	0
J32 Zwansnesse	Ommoord	31	2,45	1,20	1,57	1.270	3	2	5	1.400	2	1	0,25	3,25	0	-1	0
		31	2,45	1,20	1,57	1.270	3	2	5		-1	1	0	0	0	1	0
J33 Wollefoopenpark eventuele bouw kantine en parkeren mogelijk door vertrek van hockeyvereniging O.M.H.C.	Xerxes DZB	40	3,65	1,40	2,13	1.871	4	2	6	1.550	2	1	1	4	0	-1	-1
		40	3,65	1,40	2,13	1.871	4	2	6		0	1	-1	0	0	0	0
J34 Zevenkamp	H.I.O.N.	19	1,62	0,80	1,15	977	2	1	3		1	1	0	2	0	0	0
Totaal Prins Alexander		170				7.219	17	9	26		7	9	0	16	-1	1	0
Totaal Oost		318				15.464	32	20	52		13	19	2	34	0	1	0

Bijlage D

2010		Organisatorische vraag cf. normering			VRAAG				AANBOD				Overschot/tekort				
Verzorgingsgebied		Aantal teams	Wed- ZA	strijd ZO	Train- ning	Cultuur- techn. (gebr.eenh.)	Aantal velden			Cultuur- techn. (gebr.eenh.)	Aantal velden			Wed- strijd	Train- ning	Totaal	
Complex	Naam vereniging						Wed- strijd	Train- ning	Totaal		Wed- strijd	Kunst- gras	Train- ning				Totaal
Zuid																	
N10 Varkenoord		0				-			0	850	1	-	1	2	1	1	2
N32 Lombardijen	Lombardijen	4	0,60	0,00	0,30	311	1	1	2	500	2	-	0	2	1	0	1
N33 DHZ	D.H.Z.	15	0,83	1,20	0,83	710	1	1	2	750	3	-	0	3	2	-1	1
N34 Feijenoord(voetbal)	SC Feijenoord	30	2,28	1,40	1,50	1.249	3	2	5	1.800	3	1	0,25	4,25	1	-1	0
	Feijenoord BVO				1,00	800		1	1	800				1		0	0
N35 Overmaas	Overmaas	28	2,22	1,20	1,42	1.182	2	1	3	1.150	1	1	0,25	2,25	0	-2	-2
N36 Varkenoord (EB)	<i>Birlik</i>	15	0,65	1,60	0,86	781	2	1	3	250	1	-	0	1	-1	-1	-2
N39 Maasstad Tediro	Maasstad Tediro	16	0,77	1,60	0,90	825	2	1	3	500	2	-	0	2	0	-1	-1
	Hilleslus*	19	1,52	1,20	1,25	1.131	2	2	4		-11	5	-1,5	-7,5			
		127	8,87	8,20	8,06	6.989	9	8	17	8.600	2	7	1	10	0	0	0
Overige (veld)sporten/recreatieve bestemmingen											2	0	1,25	3,25			
Terugboeken naar OBR											4	0	1,25	5,25			
Sportcluster Varkenoord		127	8,87	8,20	8,06	6.989	9	8	17								0
N30 Smeetslandseweg	De Zwervers	35	4,18	0,00	1,86	1.646	4	2	6	2.600	3	2	0,25	5,25	-1	-1	-2
	L.M.O.	18	1,17	1,20	1,05	881	1	1	2		-1	1	0	0			
		53	5,35	1,20	2,91	2.527	6	3	9		2	3	0,25	5,25	-1	0	-1
N38 Spinozaweg	D.R.L.	38	2,82	1,80	1,90	1.538	3	2	5	2.050	4	1	0,5	5,5	0	-1	-1
	andere fusiepartner !										-1	1	0	0			
		38	2,82	1,80	1,90	1.538	3	2	5		3	2	0,5	5,5	2	1	3
N31 Hilleslus	(Hilleslus)									600	2	-	0,25	2,25	0	-1	-1
Terugboeken naar OBR											-2	0	-0,25	-2,25			
											0	0	0	0	0	0	0
Totaal IJsselmonde		218				11.054	18	13	31		7	12	2	21	1	1	2
P10 Oldegaarde	Kocatepe	17	0,88	1,60	0,99	893	2	1	3	1.050	3	-	0,25	3,25	1	-1	0
	C.V.V.-Mercurius*	20	1,10	2,00	1,21	1.152	2	1	3								
	<i>Pretoria-Rotterdam*</i>	4	0,00	0,80	0,30	311	1	0,3	1,3		-3	3	-0,5	-0,5			
P44 COAL	(COAL)									800	2	0	0,25	2,25	0	-1,0	-1,0
Sportcluster Zuiderpark		41	1,98	4,40	2,50	2.356	5	3	8		2	3	0	5	0	0	0
P38 DEH Musschen	D.E.H. Musschen	23	1,53	1,60	1,33	1.152	2	2	4	1.550	3	1	0	4	2	-1	1
mogelijke fusiepartner?		13	0,30	2,00	0,77	790	2	1	3		-1	1	0	0			
	C.O.A.L.*	36	1,83	3,60	2,10	1.942	4	2	6		2	2	0	4	0	0	0
P40 Spartaan '20	Spartaan '20	42	3,35	1,60	1,98	1.617	4	2	6	2.200	2	2	0	4	0	0	0
P42 BZC/De Vaan	B.Z.C. '95	5	0,15	0,80	0,40	407	1	1	2	1.150	2	0	0,5	2,5	1	0	1
	Zuiderpark SC*	6	0,90	0,00	0,40	430	1	1	2		-1	1	-0,5	-0,5			
		11	1,05	0,80	0,80	837	1	1	2		1	1	0	2	1	0	1
P31 TOGR	T.O.G.R.	15	1,85	0,00	0,96	845	2	1	3	1.400	2	1	0	3	1	0	1

2010		Organisatorische vraag cf. normering				VRAAG				AANBOD					Bijlage E Overschot/tekort		
Verzorgingsgebied		Aantal teams	Wed- strijd ZA	strijd ZO	Train- ning	Cultuur- techn. (gebr.eenh.)	Aantal velden			Cultuur- techn. (gebr.eenh.)	Aantal velden			Wed- strijd	Train- ning	Totaal	
Complex	Naam vereniging						Wed- strijd	Train- ning	Totaal		Wed- strijd	Kunst- gras	Train- ning				Totaal
Hoogvliet e.o.																	
	Excelsior Pernis*	18	2,07	1,00		844	2	1	3		1	1	0	2	0	0	0
	D.O.T.O.*	12	1,47	0,71		630	2	1	3		1	1	0	2	0	0	0
	R** Robbenoord	30	3,54	0,00	1,71	1.474	4	2	6		2	2	0	4	0	0	0
R31	Excelsior P. (Excelsior Pernis)									900	3	0	0	3	1	-1	0
R32	DOTO (D.O.T.O.)									900	3	0	0,25	3,25	1	-1	0
	Terugboeken naar OBR										-6	0	-0,25	-6,25	0	0	0
											0	0	0	0	0	0	0
Totaal Pernis		30				1.474	4	2	6		2	2	0	4	0	0	0
S32	Meeuwenplaat	18	1,05	1,60	1,10	1.006	2	1	3	1.700	0	2	0	2	0	1	1
S34	Rijnmond Hvlt	29	3,03	1,41		1.094	3	1	4	2.200	3	1	0,25	4,25	1	0	1
S35	RET (RET)									650	2	0	0,25	2,25	1	0	1
	Overige veldsporten Tennis,cricket,rugby										-2	0	-0,25	-2,25	0	0	0
											0	0	0	0	0	0	0
Totaal Hoogvliet		47				2.100	5	2	7		3	3	0	6	1	1	2
Totaal Hoogvliet e.o.		77				3.574			13				10				2
Hoek van Holland																	
T31+T34	Hoekse Boys	19	2,20	1,06		898	2	1	3	1.350	3	0	1,5	4,5	0	0	0
	Hoek van Holland	21	1,57	1,00	1,15	929	2	1	3		-1	2	-1	0	0	0	0
	I** Rondgang	40	3,77	1,00	2,21	1.827	4	2	6		2	2	0,5	4,5	0	1	1
T32	Hoek van Holland (Hoek van Holland)									750	3	0	0	3	1	-1	0
	Terugboeken naar OBR										-3	0	0	-3	0	0	0
											0	0	0	0	0	0	0
Totaal Hoek van Holland		40				1.827	4	2	6		2	2	1	5	0	1	1

2010 (februari 2010)		Organisatorische behoeft berekening cf. normering			VRAAG				AANBOD					Bijlage F Overschot/tekort			
Complex	Naam	Wedstrijd	Wedstrijd	Train- ning	Cultuur- techn. (gebr.eenh.)	Wed- strijd	Train- ning	Totaal	Cultuur- techn. (gebr.eenh.)	Wed- strijd	Kunst- gras	Train- ning	Totaal	Wed- strijd	Train- ning	Totaal	
		ZA	ZO						(beide)								
Centrum-Noord-West																	
C10	Vreelust	1,99	2,20	1,96	1.791	2	2	4						0	0	0	
	<i>Sparta BVO</i>			1,00	800		1	1								0	
C33	Essenburgsingel	1,05	1,60	1,14	1.038	2	1	3						2	1	3	
Totaal Delfshaven					3.629	4	4	8						-	2	3	6
D30	Spaanse Polder	1,63	0,80	1,10	863	2	1	3						1	1	2	
D31	Kleinpolderplein	0,87	1,20	0,92	827	1	1	2						1	1	2	
D32	Zuiderlaan	0,38	0,80	0,49	440	1	1	2						0	1	1	
D33	Maasdamweg	4,35	0,80	2,31	2.104	5	3	8						2	3	5	
D34	Overschie Kleiweg	1,70	2,40	1,88	1.656	3	2	5						0	2	2	
Totaal Overschie					5.890	12	8	20						-	4	8	13
E10	Gordelweg	0,92	5,40	2,36	2.360	6	2,4	8						2	2	4	
E31	Steeds Hooger	0,38	0,80	0,54	463	1	0,5	1,5						1	0	1	
E32	Stolkweg	1,30	1,40	1,14	973	2	1	3						1	1	2	
E33	Neptunus	1,10	0,60	0,83	667	1	1	2						1	1	2	
Totaal Noord					4.463	10	5	15						-	5	4	10
F30	Ballegooisjngel							0									
F31	Duivestein	3,69	2,40	2,54	2.255	4	3	7						2	3	5	
F33	Hazelaarsweg	3,13	1,60	2,11	1.657	3	2	5						1	2	3	
F35	Erasmusjngel							0									
F36	Nieuw Terbregge	2,30	2,40	1,93	1.733	3	2	5						2	2	4	
	<i>Sparta BVO</i>			2,00	1.200		2	2									
F38	<i>V.O.C. (part.)</i>	4,07	3,60	2,80	2.321	4	2,8	7						3	2	5	
	ww. Gemeentelijk	2,00		2,00	1.200	2	2	4						0	2	2	
Totaal Hilligersberg-Schiebroek (excl. VOC)					8.045	12	11	23						-	5	9	16
Totaal Centrum-Noord-West		26,8	24,4	26,3	22.027	38	28	66						-	16	24	45
Oost																	
H30	H.O.V.	1,28	0,20	0,83	665	2	1	3						1	1	2	
H31	Woudestein	2,20	0,60	1,25	1.023	2	2	4						1	2	3	
	<i>Excelsior BVO</i>			1,00	600		1	1							1	1	
H33	Toepad	2,75	1,00	1,56	1.530	3	2	5						1	2	3	
H35	Boszoom Zuid	3,81	2,80	2,85	2.295	4	3	7						1	3	4	
H36	Boszoom Noord	3,72	1,00	2,05	1.762	4	2	6						2	2	4	
Totaal Kralingen-Crooswijk(excl. Antibarbari)					7.875	15	11	26						-	6	10	17
J30	Kralingsveer	2,78	1,40	1,85	1.443	3	2	5						0	2	2	
J31	Oosterflank	4,30	0,60	2,22	1.658	5	2	7						3	2	5	
J32	Zwansnesse	2,45	1,20	1,57	1.270	3	2	5						1	2	3	
J33	Wollefoppenpark	3,65	1,40	2,13	1.871	4	2	6						2	2	4	
J34	Zevenkamp	1,62	0,80	1,15	977	2	1	3						1	1	2	
Totaal Prins Alexander					7.219	17	9	26						-	7	9	16
Totaal Oost		28,6	11,0	18,5	15.094	32	20	52						-	13	19	34
Zuid																	
N10	Varkenoord	1,52	1,20	1,25				0									
	Hillesluis			0,30	1.220	2	2	4									
N32	Lombardijen	0,60	-	0,30	311	1	1	2									
N33	D.H.Z.	0,83	1,20	0,83	710	1	1	2									
N34	Feijenoord voetbal	2,28	1,40	1,50	1.249	3	2	5									
N35	Overmaas	2,22	1,20	1,42	1.182	2	2	4									
N36	Varkenoord (EB)	0,65	1,60	0,86	781	2	1	3									
N39	Maasstad Tediro	0,77	1,60	0,90	825	2	1	3									
N**	Varkenoord	8,87	8,20	7,06	6.278	9	7	16						2	7	9	
	<i>Feyenoord BVO</i>			1,00	800		1	1									
N30	Smeetslandseweg	5,35	1,20	2,91	2.527	6	3	9						2	3	5	
N38	Spinozaweg	2,82	1,80	1,90	1.538	3	2	5						3	2	5	
N31	Hillesluis							0									
Totaal IJsselmonde					11.143	18	13	31						-	7	12	21
P10 + P44	Oldegaarde+Coal	1,98	4,40	2,50	2.356	5	3	8						2	3	5	
P31	T.O.G.R.	1,85	0,80	0,96	845	2	1	3						2	1	3	
P32	Transvalia	0,85	1,60	0,91	918	2	1	3						1	1	2	
P11	Krabbendijkstraat	1,32	0,80	0,86	862	2	1	3						2	1	3	
P33	Anadolu							0									
P36	Schulplweg							0									
P37	Wielewaal							0									
P38	D.E.H. Musschen	1,83	3,60	2,10	1.942	4	2	6						2	2	4	
P40	Spartaan '20	3,35	1,60	1,98	1.617	4	2	6						2	2	4	
P42	BZC/De Vaan	1,05	0,80	0,80	837	1	1	2						1	1	2	
P45	Heijlplaat	0,65	0,60	0,64	554	1	1	2						0	1	1	
Totaal Charlois					9.931	21	12	33						-	12	12	25
Totaal Zuid		38,8	33,6	30,7	21.074	39	25	64						-	19	24	45
Hoogvliet e.o.																	
R31	Excelsior Pernis							0									
R32	D.O.T.O.							0									
R**	Robbenoord	3,54	-	1,71	1.474	4	2	6						2	2	4	
Totaal Pernis					1.474	4	2	6						-	2	2	4
S32	Meeuwenplaat	1,05	1,60	1,10	1.006	2	1	3						0	2	2	
S34	Rijnmond/HGT	3,03	-	1,41	1.094	3	1	4						3	1	4	
S35	R.E.T.							0									
Totaal Hoogvliet (excl.RET)					2.100	5	2	7						-	3	3	6
Totaal Hoogvliet e.o.		7,6	1,6	4,2	3.574	9	4	13						-	5	5	10
Hoek van Holland																	
T31+T34	Hoekse Boys							0									
T32	Hoek van Holland							0									
T**	Rondgang	3,77	1,00	2,21	1.827	4	2	6						2	2	4	
Totaal Hoek van Holland		3,8	1,0	2,2	1.827	4	2	6						-	2	2	4
Totaal Rotterdam		105,5	71,6	81,8	63.596	122	79	201						-	55	74	138

Voetbalvelden en planningsnormen**• Voetbalvelden**

Er is tegenwoordig een drietal soorten voetbalvelden te onderscheiden, namelijk voetbalvelden met een ondergrond van natuurgras, voetbalvelden met een zogenaamde verbeterde constructie (VC) en velden die zowel voor wedstrijden als voor trainen geschikt zijn, zoals grassmastervelden en kunstgrasvelden. De bespelingscapaciteit, de aanleg- en de onderhoudskosten van deze drie type velden zijn verschillend. De keuze tussen aanleg van natuurgrasvelden, VC-velden en wedstrijdtrainingsvelden is dan ook met name afhankelijk van de locatie en de bespelingsintensiteit van de velden.

Natuurgrasvelden

Van oudsher wordt veldvoetbal gespeeld op natuurgrasvelden. Het afgelopen decennium heeft er echter een grote ontwikkeling plaatsgevonden wat betreft VC- velden, met name vanwege het feit dat voetbalvelden van natuurgras een beperkte bespelingscapaciteit hebben. Na een normgebruik van circa 250 uur gebruik zal een gemiddeld voetbalveld van natuurgras dermate slijtage hebben opgelopen dat wedstrijdgebruik niet langer verzekerd is, er kan dan nog wel op getraind worden. Trainingsvelden van gras hebben een maximale bespelingscapaciteit van 400. De kosten van de aanleg van een natuurgrasveld op een nieuwe locatie zijn geheel afhankelijk van de situatie ter plekke, zonder hekwerken, paden en verlichting zijn de aanlegkosten € 150.000. De renovatie van een bestaand natuurgrasveld kost ongeveer € 50.000. Globaal bedragen de onderhoudskosten van een natuurgrasveld inclusief entourage € 17.500 per jaar.

VC-velden

VC-velden (afkorting van verbeterde constructie) zijn natuurgrasvelden met een verhoogde gebruikscapaciteit. Deze velden zijn in de jaren '80 specifiek ontwikkeld voor voetbalvelden omdat er behoefte was aan velden met een hogere bespelingscapaciteit om er ook op te kunnen trainen. Er bestaan verschillende soorten VC-velden. De maximale bespelingscapaciteit van deze velden is 600 en bij een niet te hoge trainingsbelasting zijn ze omgekeerd dus ook als wedstrijdveld te gebruiken.

Grassmastervelden

Tegenwoordig is het meest toegepaste type wedstrijdtrainingsveld het grassmasterveld. De maximale bespelingscapaciteit van een grassmasterveld is 800. Voor de aanleg van een grassmasterveld op een bestaand natuurgrasveld is een investering nodig van € 250.000 tot € 300.000 (incl. renovatie van het natuurgras, zonder hekwerken, paden en verlichting). De onderhoudskosten van een grassmasterveld inclusief entourage bedragen eveneens € 17.500 per jaar.

Kunstgrasvelden

Met de introductie van de derde generatie kunstgras, het zogenoemde 'rubber-ingestrooide veld' enkele jaren geleden, is er nog een nieuw soort wedstrijdtrainingsveld bijgekomen. Een groot voordeel van de rubber-ingestrooide kunstgrasvelden is dat de capaciteit cultuurtechnisch gezien in theorie onbeperkt is. Slechts organisatorisch is de bespelingscapaciteit momenteel beperkt tot maximaal 900. Deze velden leveren dus een besparing van ruimte binnen de infrastructuur van een stad en lagere onderhoudskosten op. De aanlegkosten voor een rubber-ingestrooid veld op een bestaand veldsportcomplex bedragen € 530.000 (incl. verlichting, paden, afrastering) en een extra kleedunit kost € 120.000. De industrie rekent met een levensduur van tussen de 10 en 15 jaar voor kunstgrasvelden. Kunstgrasvelden vergen veel minder onderhoud dan velden van natuurgras. De jaarlijkse onderhoudskosten zijn, afhankelijk van het onderhoudscontract en de levensduur, gemiddeld € 10.000 per jaar.

Rondom de bespelingskwaliteit van rubber-ingestrooide kunstgrasvelden is een discussie gaande. De kunstgrasindustrie beweert dat rubber-ingestrooide kunstgrasvelden in alle aspecten identiek zijn aan natuurgrasvelden. Door veel voetballers wordt dit echter anders ervaren. De velden zijn veel 'sneller' en spelers moeten op een andere manier gaan spelen. Producenten beweren inmiddels terecht dat hun producten "sliding-safe" zijn. Daarnaast zouden velden zonder modder, grasmaaisel, de geur van gras of dauw een groot deel van de emotie rond het voetbal wegnemen. Het grote voordeel van kunstgrasvelden dat elke club en voetballer ervaart, is dat er nauwelijks meer wedstrijden afgelast hoeven te worden, vanwege de grotere bespeelbaarheid van kunstgrasvelden.

Vorig jaar hebben de UEFA en FIFA deze derde generatie kunstgrasvelden goedgekeurd voor het spelen van competitiewedstrijden op alle (amateur en professionele) niveaus.

• **Planningsnormen voor voetbalvelden**

Door zowel Sport en Recreatie als door het NOC*NSF (in samenwerking met de KNVB en ISA-sport) zijn voor voetbalvelden planningsnormen ontwikkeld. De planningsnormen van het NOC*NSF gaan uit van voetbalvelden van natuurgras en hun maximale belastingsmogelijkheden.

Aangezien de capaciteit van voetbalvelden steeds groter wordt, door zowel verbeterde constructies voor zowel wedstrijden als trainingen, als verbeterde onderhoudstechnieken, dient behalve met de beperkingen in veldbelasting ook met de organisatorische beperkingen rekening gehouden te worden. Sport en Recreatie heeft daarom een eigen planningsnorm voor sportvelden ontwikkeld, waarbij rekening wordt gehouden met de cultuurtechnische capaciteit en de organisatorische capaciteit.

De cultuurtechnische behoefte.

De cultuurtechnische behoefte geeft aan welke cultuurtechnische capaciteit benodigd is om het gehele seizoen op de velden te kunnen trainen en wedstrijden te kunnen spelen, zonder dat onacceptabele slijtage van de velden optreedt. Het aantal benodigde bespelingseenheden wordt berekend door het aantal uren wedstrijd- en trainingsgebruik te vermenigvuldigen met de belastingsfactor.

Team	Duur wedstrijd	Trainingstijd per week
<i>Heren senioren en veteranen</i>	1,50	1,50
<i>A-junioren</i>	1,50	1,50
<i>B-junioren/junioren meisjes</i>	1,33	1,50
<i>C-junioren</i>	1,17	1,25
<i>D-pupillen</i>	1,00	1,25
<i>E-pupillen/pupillen meisjes</i>	0,83	1,00
<i>F-pupillen</i>	0,67	1,00
<i>Vrouwen senioren</i>	1,50	1,50

Tabel 1 Duur wedstrijd- en trainingstijden naar teams.

Team	Belastingsfactor
<i>Heren senioren en veteranen</i>	1,00
<i>A-junioren</i>	1,00
<i>B-junioren/junioren meisjes</i>	0,90
<i>C-junioren</i>	0,80
<i>D-pupillen</i>	0,70
<i>E-pupillen/pupillen meisjes</i>	0,60
<i>F-pupillen</i>	0,50
<i>Vrouwen senioren</i>	0,90

Tabel 2 De belastingsfactor (beschadiging door wedstrijdgebruik voor 1 klokuur) per team.

Voetbalveld	Capaciteit in uren
<i>Wedstrijdveld gras</i>	250
<i>Wedstrijdveld verbeterde constructie (VC)</i>	600
<i>Trainingsveld gras</i>	400
<i>Trainingsveld verbeterde constructie (VC)</i>	600
<i>Grassmasterveld</i>	800
<i>Kunstgrasveld</i>	900+ (feitelijk onbeperkt)

Tabel 3 De cultuurtechnische capaciteit per veld.

De organisatorische behoefte.

De organisatorische behoefte geeft aan hoeveel velden vanuit organisatorisch oogpunt voor het wedstrijdgebruik en trainingsgebruik benodigd zijn. De gebruikte normen zijn:

- op zaterdag kunnen op een veld 4 wedstrijden plaatsvinden;
- op zondag kunnen op een veld 3 wedstrijden plaatsvinden;
- jaarlijks worden 25 weken wedstrijden gespeeld;
- per veld kan wekelijks maximaal 16 uur worden getraind;

- jaarlijks wordt 40 weken getraind.

Bovenstaande normen leiden per veld tot maximaal 150 uren wedstrijdgebruik op zaterdag (4 wedstrijden van anderhalf uur gedurende 25 weken), maximaal 112,5 uren wedstrijdgebruik op zondagen (3 wedstrijden van anderhalf uur gedurende 25 weken) en maximaal 640 uren trainingsgebruik (40 weken met 16 uur training). De maximale organisatorische behoefte is dus 900 uren gebruik.

Uiteindelijk moet aan zowel de cultuurtechnische als organisatorische behoeften worden voldaan.

Planningsnorm NOC*NSF voor kleedkamers

Per wedstrijd dienen ten minste twee kleed-/wasgelegenheden aanwezig te zijn. Rekening houdend een intensief gebruik van de velden in de weekenden is de 'kleedkamer-wisseltijd' dermate kort (15 minuten) dat er doorstromingsproblemen kunnen ontstaan. Als gevolg daarvan dient naast het minimale aantal van twee kleedlokalen per wedstrijdveld in extra kleedgelegenheid te zijn voorzien. Het uitgangspunt is dat per drie benodigde wedstrijdelden een extra kleedunit van twee kleedkamers voorhanden is. Daarnaast moet rekening gehouden worden met dames-, meisjes- en gemengd jeugdvoetbal. Per kunstgrasveld of grassmasterveld is voor continuegebruik een extra kleedunit gewenst.

Verzorgingsgebied Centrum - Noord - West

Centrumgebied

Delfshaven

- C10 Vreelust
- C33 Essenburgsingel

Overschie

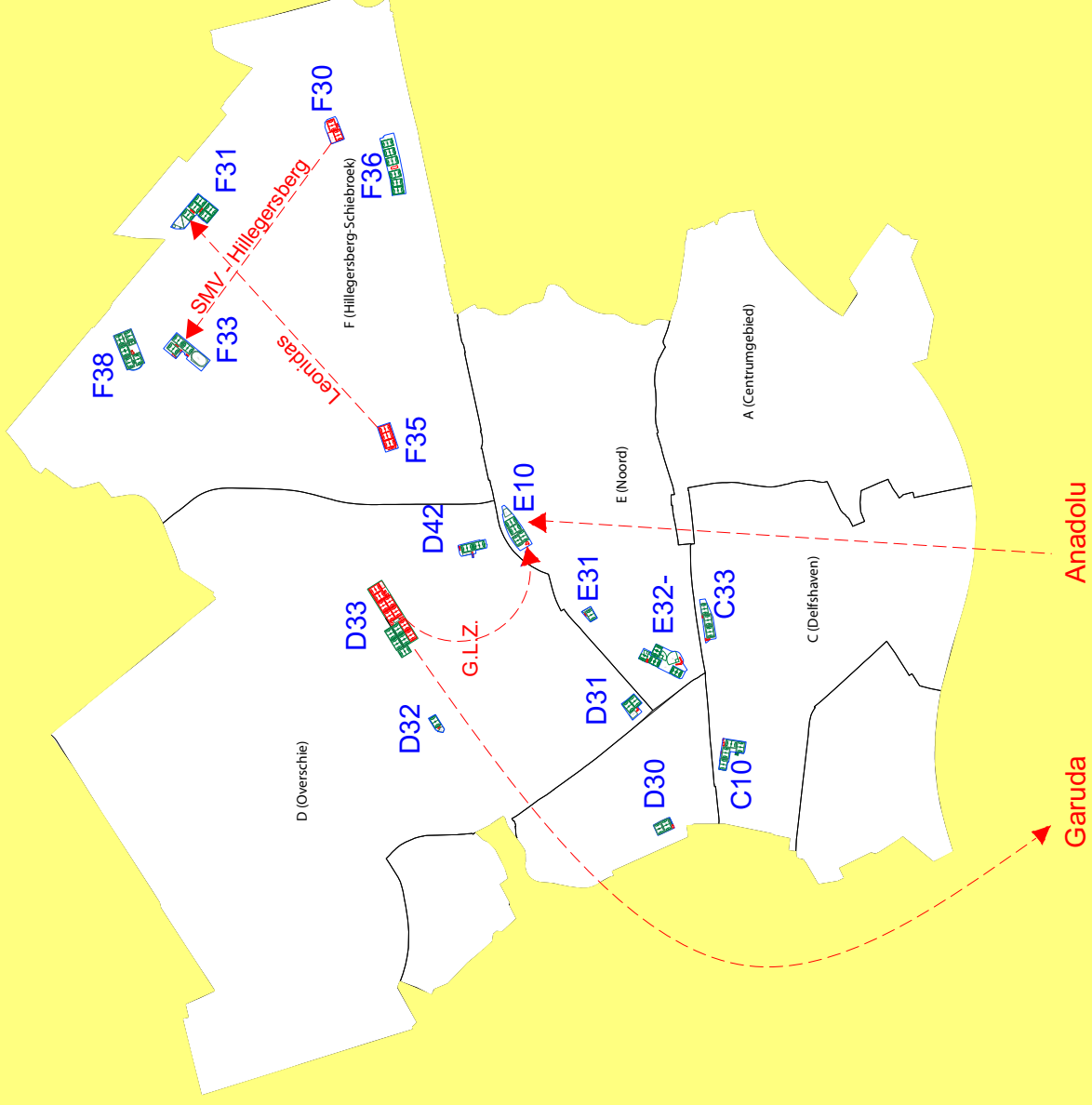
- D30 Spaansepolder
- D31 Kleinpolderplein
- D32 Zuiderlaan
- D33 Maasdamweg
- D42 Ov. Kleiweg

Noord

- E10 Gordelweg
- E31 Steed Hooger
- E32 Noorderkwartier
- E33 Neptunus

Hillegersberg-Schiebroek

- F30 Ballegooyensingel
- F31 Duivestein
- F33 Hazelaarweg
- F35 Erasmussingel
- F36 Nieuw Terbregge
- F38 V.O.C.

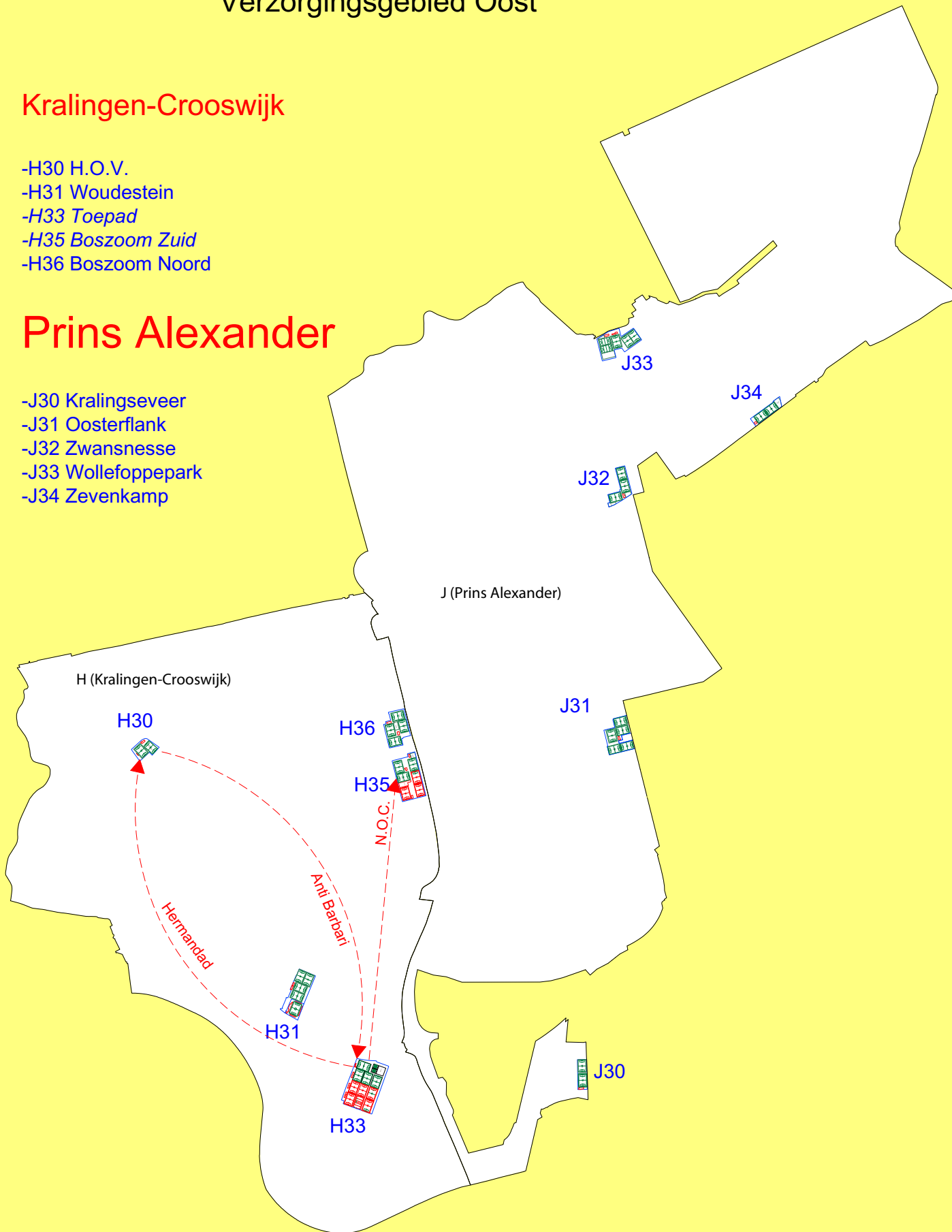
Verzorgingsgebied Oost

Kralingen-Crooswijk

- H30 H.O.V.
- H31 Woudestein
- H33 Toepad
- H35 Boszoom Zuid
- H36 Boszoom Noord

Prins Alexander

- J30 Kralingseveer
- J31 Oosterflank
- J32 Zwansnesse
- J33 Wollefopepark
- J34 Zevenkamp

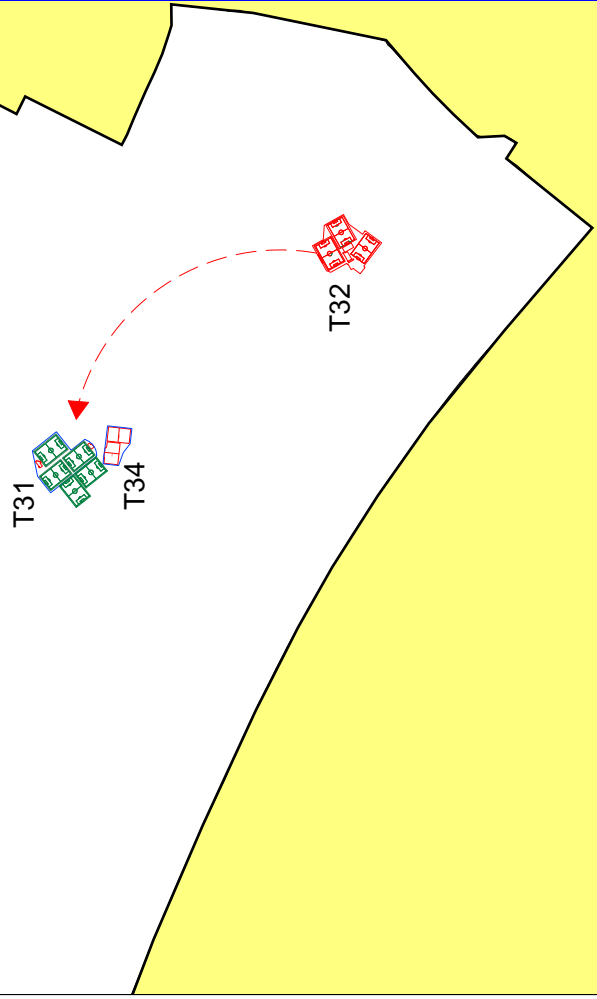

Verzorgingsgebied Hoek van Holland

Hoek van Holland

- T31 Hoekse boys
- T32 Hoek van Holland
- T34 Hoekse boys (training)

T (Hoek van Holland)

Verzorgingsgebied Hoogvliet e.o.

Pernis

- R31 Excelsior Pernis
- R32 D.O.T.O.
- R33* Robbenoord

Hoogvliet

- S32 Meeuwenplaat
- S34 Rijnmond/H.G.T.
- S35 R.E.T.

Kaart 4

